

Sinop Ram

Sinop Rehberlik ve Araştırma Merkezi

Eğitim ve Kültür Dergisi

Mart 2021 Sayı:1

PANDEMİ DÖNEMİNDE UZAKTAN EĞİTİME BİR BAKIŞ

ENGEL TÜRLERİNİN NEDENLERİ VE ALINABİLECEK ÖNLEMLER

OKUL BAŞARISINDA AİLENİN ROLÜ

ÖZEL EĞİTİM GEREKSİNİMLİ ÖĞRENCİNİN TANILAMA VE YERLEŞTİRME SÜRECİ

ENGELLİ HAKLARI

ÇOCUK OYUN VE ÖĞRENME OYUNCAK SEÇİMİ

ENGELLİ, ÇOCUĞA SAHİP AİLELERİN KARŞILAŞTIĞI GÜÇLÜKLER VE ÇÖZÜM ÖNERİLERİ

DESTEK EĞİTİM ODASI NEDİR?

ANNE BABALARA ÇOCUKLARINI YETİŞTİRMEDE YARDIMCI OLACAK ÖNERİLER

Değerli Okurlarımız,

Milli Eğitim Müdürlüğü bünyesinde hizmet veren kurumumuz Sinop Rehberlik ve Araştırma Merkezi özel eğitim ile rehberlik alanlarında ilimizde hizmet vermektedir. Merkezimiz özel eğitim bölümü olarak özel eğitime ihtiyacı olan çocuklarımıza tanılama sürecinden uygun eğitim ortamlarına yönlendirilmesine kadar eğitim süreçlerinin doğru planlanması açısından gerekli desteği sunarken; rehberlik bölümü sayesinde Sinop ilinde bulunan tüm okullarımızla birlikte rehberlik faaliyetlerinin işbirliği içerisinde yürütülmesini sağlamaktadır.

Mart 2020 tarihi itibarıyla ülkemizde de etkisini göstermeye başlayan Covid-19 salgını nedeniyle alınan kararlar sonucunda yüz yüze eğitime devam edilemediği süreçte dahi çevrimiçi seminerler eşliğinde öğretmenlerimiz başta olmak üzere öğrencilerimize ve velilerimize gerekli desteği sunmaya çalıştık. Bunlarla da sınırlı kalmayarak Sinop Rehberlik ve Araştırma Merkezi'mizin daha fazla kitleye ulaşarak, ailelerimizin başta olmak üzere öğrencilerimizin eğitim sürecinde yeterince etkin ve bilgili olması adına dergimizi hazırlamaya karar verdik.

Dergimiz belirli periyotlarla hazırlanarak farklı konular eşliğinde bilgi dağarcığımızı genişletmeye devam edecektir. Dergi hazırlanma sürecinde görev alan öğretmenlerimize ve kurum yöneticilerimize teşekkür ederim. Sağlıklı günlere en kısa zamanda ulaşmak dileğiyle, sevgi ve saygılarımla...

Ercan YILDIZ

Sinop İl Milli Eğitim Müdürü

KÜNYE

İmtiyaz Sahibi

Sinop Rehberlik ve
Araştırma Merkezi Adına

Ergün Kaynar

Editör

Banu TÜTÜNCÜ

Yayın Ekibi

Ali DURU

Ayla GÜNEŞ KILIÇ

M. Hayri ÖZBAYAT

H. İbrahim ATEŞ

Mehmet AKÇAL

Said MISIRLI

Sevilay KOCA

Yayın-İnceleme Kurulu

Banu DANACI

Hamide ÖZTÜRK

Selcen K.HASKILIÇ

Dizgi-Tasarım

Metin YILDIZ

Murat AYDIN

Adresimiz

İncedayı M. Okullar C. No:39

Merkez/SİNOP

Telefon

0 368 261 47 28

E-Posta

sinopram@hotmail.com

Web Sitesi

sinopram.meb.k12.tr

SUNUŞ

Değerli okurlar, Sinop Rehberlik ve Araştırma Merkezi olarak rehberlik ile özel eğitim alanında öğrencilerimize, velilerimize ve öğretmen arkadaşlarımıza katkıda bulunmak; ayrıca Covid -19 salgını nedeni ile yüz yüze iletişimin sınırlı olduğu bu süreçte çalışmalar paylaşarak salgının olumsuz etkilerini en aza indirmek adına e-dergimizin ilk sayısını sizlerle paylaşmaktan mutluluk duyduğumu ifade etmek isterim.

Dergimiz üç aylık periyotlar halinde yayınlanacak olup, eğitim ve kültür dergisidir. Milli Eğitim Bakanlığı'nın özel eğitim ve rehberlik hizmetlerinin sunulmasındaki ilkelerle paralellik gösteren bir yayın anlayışına sahip olacaktır. Hizmet alanımız olan özel eğitim ve rehberlik ile ilgili sizleri bilgilendirmek, ilimimizde yapacağımız çalışmalar, araştırmalar ve sonuçlarını paylaşmak en önemli yayın hedefimiz olacaktır.

Bir sonraki yayınlarmızda psikolojik danışmanlık ve özel eğitim alanındaki yeni yaklaşımlar, uygulamalar ve güncel eğitim konularıyla dergimizin içerik bakımından zenginleştirilmesine yönelik çalışmalarımız artarak devam edecektir.

Dergimizin hazırlanmasında emeği geçen çalışma arkadaşlarıma ve bundan sonraki yayınlarmızda yazıları ile bizlere katkı sunacak herkese teşekkür eder, saygı ve sevgilerimi sunarım.

Ergün KAYNAR

Rehberlik ve Araştırma Merkezi Müdürü

İÇİNDEKİLER

4 İstiklal Marşı'nın Kabulü

Metin Yıldız
Psikolojik Danışman

5 Pandemi Döneminde Uzaktan Eğitim

Sevilay KOCA
Psikolojik Danışman

7 Engel Türleri, Nedenleri ve Alınabilecek Önlemler

Mehmet Hayri ÖZBAYAT
Özel Eğitim Öğretmeni

10 Okul Başarısında Ailenin Rolü

Metin Yıldız
Psikolojik Danışman

13 Özel Eğitim

Gereksinimli Öğrencinin
Tanılama ve Yerleştirme
Süreci

Ali DURU
Özel Eğitim Bölüm Başkanı

16 Çanakkale Zaferi'nin 106. Yıldönümü

Metin Yıldız
Psikolojik Danışman

17 Engelli Hakları

Halil İbrahim ATEŞ
Özel Eğitim Öğretmeni

20 Çocuk ve OYUN

Ayla GÜNEŞ KILIÇ
Psikolojik Danışman

24 Engelli Çocuğa Sahip

Ailelerin Karşılaştığı
Güçlükler ve Çözüm
Önerileri

Selcen KAHVECİ HASKILIÇ
Özel Eğitim Öğretmeni

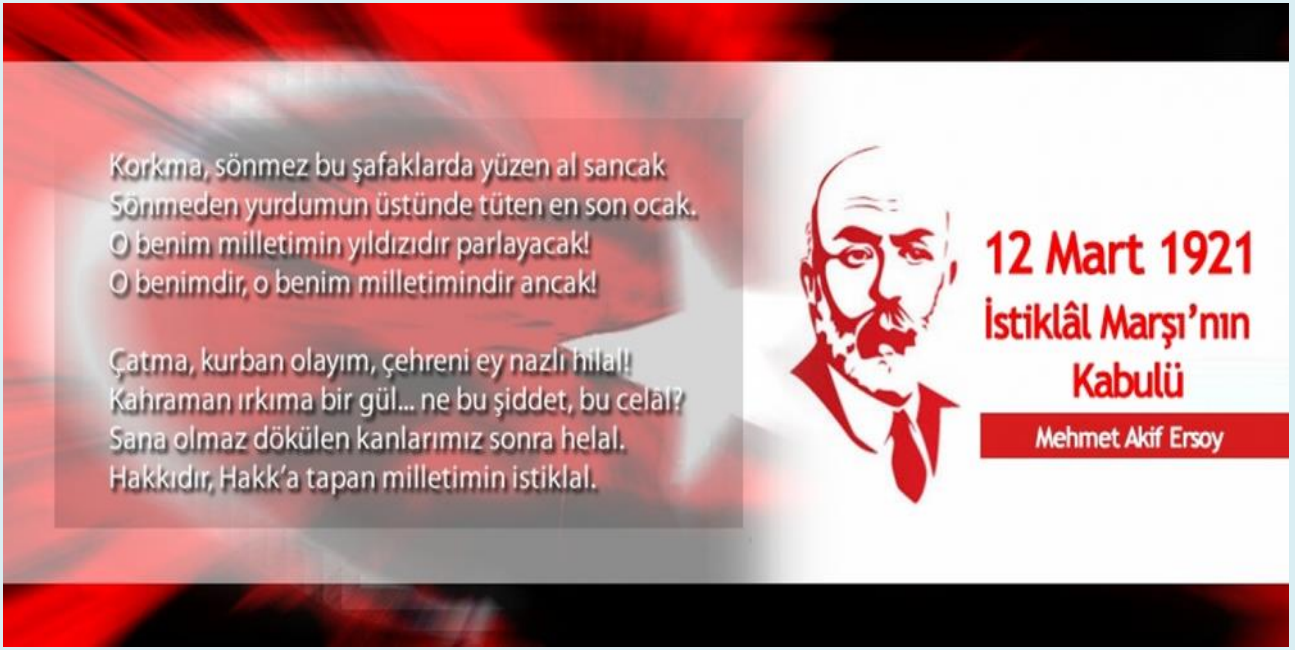
27 Destek Eğitim Odası

Banu TÜTÜNCÜ
Özel Eğitim Öğretmeni

30 Anne Babalara Çocuklarını Yetiştirmede Yardımcı Olacak Öneriler

Banu DANACI
Psikolojik Danışman

12 Mart 1921, Türk milleti açısından çok önemli bir tarihtir. Bunun nedeni, İstiklal Marşı'nın kabulü ve Milli marşımız olarak belirlenmesidir. Her ülkenin ruhunu yansıtan kendilerine özgün marşları vardır. Ülkenin tarihi boyunca elde ettiği başarıları, kazandığı zaferleri simgeler. Milli marşlar, o ülkede var olabilmek için verilen mücadeleyi, bağımsızlık ve hürriyet için yapılan fedakârlıkları, mücadele esnasında milletin içinde bulunduğu ruh halini ve birlik olma duygusunu günümüze yansıtan eserlerdir.

Vatanımız düşman işgali altındayken, yurduna saldıran devletlere karşı milli egemenlik mücadelesini, bağımsızlık aşkını, Türk Milletinin hürriyeti için yaptığı fedakârlıkları anlatan ve Türk askerinin manevi gücünü ve mücadele azmini yükseltmeyi amaçlayan milli marş belirlenmesi için yarışma açılmasına karar verildi.

724 eserin katıldığı yarışmaya, para ödülü olduğu için Mehmet Akif Ersoy katılmak istemedi. Dönemin Milli Eğitim Bakanının mektubu üzerine ikna olan Mehmet Akif, yarışmayı kazansa bile para ödülünü almayacağını açıklayarak yarışmaya katılma kararı aldı.

12 Mart 1921 tarihinde mecliste okunan Mehmet Akif'in eseri, milletvekilleri tarafından ayakta alkışlanarak Türk Milleti'nin istiklal Marşı olarak seçildi. "Korkma" diye başlayan marş Türk ulusunun içindeki bağımsızlık aşkını, vatani için yapacağı fedakârlıklar, özgürlüğü için şehadete yürüyüşünü Türk ulusuna anlatır. Türk milleti için vatan savunmasının önemini ve vatan toprağının kutsallığını ifade eder.

Tarihimizi bize anlatan İstiklal Marşı'nın önemini ve bize her Türk gencinin bilmesi gerekir. İstiklal Marşı sadece Mehmet Akif Ersoy'un kalemi ile değil Türk askerinin kanı ile yazıldığını, vatanın dört bir yanının milli egemenlik uğruna kanlarımız ile sulandığını unutmamalıyız. İstiklal Marşı sadece bir şiir değil Türk insanının vatan sevgisinin ve varoluş mücadelesinin simgesidir.

Pandemi Döneminde Uzaktan Eğitime Bir Bakış

Dünyada ilk olarak 2019 yılının Aralık ayında Çin’de görülen Koronavirüs-2019 (COVID-19), kısa sürede etkisini göstererek tüm dünyayı etkisi altına almış ve Dünya Sağlık Örgütü (WHO, 2020) tarafından “Pandemi” olarak ilan edilmiştir. Korona virüsün ölümcül etkisi olması nedeniyle tüm dünyada sosyal yaşam durma noktasına gelmiş, herkes evlerine kapanmıştır. Kısa sürede dünyayı etkisi altına alan korona virüsün etkilediği en önemli alanlardan birisi de eğitim alanı olmuştur. Türkiye’de ilk vakanın görüldüğü tarih olarak 2020 yılı Mart ayından itibaren COVID-19 nedeniyle doğrudan ve dolaylı etkileri bazı zorlukları beraberinde getirirken, günlük yaşam rutinini kesintiye uğratmış ve günlük yaşam içerisinde önemli bir yere sahip olan eğitim alanında da etkisini göstermiştir.

Türkiye’de 11 Mart 2020 tarihinde görülen ilk vakadan sonra eğitime kısa bir süreliğine ara verilmiş, 23 Mart 2020 tarihinde Milli Eğitim Bakanlığı ve YÖK tarafından alınan karar ile birlikte yüz yüze eğitim yerine uzaktan eğitim sürecine geçilmiştir. Türkiye’de olduğu gibi küresel olarak pandemi süreci birçok ülkede eğitim sistemini etkileyerek eğitimin uygulanma biçiminde bazı zorunlu değişikliklere neden olmuş ve bu kapsamda ülkeler geleneksel olarak yapılan yüz yüze eğitim yerine uzaktan eğitime geçiş yapmışlardır.

Uzaktan eğitim en genel anlamda, öğretmenler ve öğrencilerin farklı mekânlarda bulunmalarından dolayı, derslerin işlenmesi yoluyla öğrenmenin kolaylaştırılması için bilgi teknolojilerinin aktif bir şekilde kullanımına dayalı olarak işlenen bir öğretim yöntemi olarak tanımlanmaktadır. (Valentina,2002)

Türkiye’de Milli Eğitim Bakanlığı (MEB, 2020) 23 Mart 2020 tarihinden itibaren üç televizyon kanalı ve EBA (Eğitim Bilişim Ağı) üzerinden her okul kademesindeki öğrencileri uzaktan eğitim kapsamına almıştır. Bu şekilde EBA (Eğitim Bilişim Ağı) üzerinden gerçekleştirilen dersler internet, TRT kanalı ile televizyon aracılığıyla derslerin yapılması sağlanarak TV ve internet tabanlı uzaktan eğitim platformları aktif olarak kullanılmaya başlanmıştır. Üniversiteler açısından uygulama biçimi genel olarak çevrimiçi ortam sağlayan yazılımlar ile gerçekleştirilmiştir. Bu doğrultuda bazı üniversiteler uzaktan

eğitim ynemi olarak evrimii eē zamanlı yöntemleri kullanmayı, bazıları çevrimdışı eē zamansız yöntemleri, bazıları da karma yöntemleri kullanmayı tercih etmiēlerdir (Kurnaz ve Serçemeli, 2020).

Bu noktada dijital okuryazarlık önemli bir faktör olarak karēımıza çıkmaktadır. Bununla birlikte internet altyapısının yeterlilikleri konusunda sıkıntıların olması ilk baēlarda eğitimin sekteye uğramasına neden olmuētur. Ancak her türlü zorluğa rağmen eğitim-ğretim alıēmaları yrtlmeye devam edilmiētir. Özellikle uygulamalı bilimlerle ilgili dersler için yüz yüze eğitime geçmek ayrı bir önem taēımaktadır.

Uzaktan eğitimde; ğrenci motivasyonunun sınıfa göre daha az olması, dev takibinin zor olması, ev ortamının ders iēlemeye uygun olmaması, evde birden fazla öğrencinin dersleri takip etmesi, İnternette yaēanan sıkıntılar nedeniyle alıēmaların yürütülmesini olumsuz etkilenmektedir. Bununla birlikte sosyal yaēantıların kısıtlanması, arkadaēlık iliēkilerinin azalması, öğrencilerin bedensel aktivitelerinin azalması öğrencileri duygusal sosyal açıdan da olumsuz etkilemiētir. Evde geçen zaman arttığı için TV, telefon, tablet, bilgisayar, internette geçen süre de artmıētır. Üst ğretim kurumlarına sınavla geçilen bir sistem içerisinde özellikle sınavla girecek öğrenciler için yaēanan belirsizlikler sınav motivasyonunu azaltmıētır. Bu süreçte öğrenciler, veliler ve öğretmenler psikososyal desteğe ihtiyaç duydđu durumlarda rehberlik uygulamaları da uzaktan eğitime dahil edilmiētir.

Uzun zamandır deđiēik platformlarda yürütülen uzaktan eğitim hiçbir zaman geleneksel olan yüz yüze eğitimin yerini tutmamıētır. Veliler, ğrenciler ve öğretmenler yüz yüze eğitimin sağlıklı bir Şekilde yrtldğu eski pandeminin olmadığı günlere dönmeyi dört gözle beklemektedir. Pandemi döneminin eğitim açısından en az hasarla atlattık istense de mutlaka ileride karēımıza çıkacak hasarlar bıraktığı gerçeğini yadsıyamayız. Bu sadece bizim ülke için değil tüm dünya ülkeleri için geçerli bir durumdur.

Biliyoruz ki pandemi dönemi geçicidir. nemli olan sağlıklı bir Şekilde umutlarımızı her zaman taze tutmak, aēılarımızı bir an önce yaptırmak ve yüz yüze eğitime geçerek normal hayatımıza dönmek amacımız olmalıdır. Ancak globalleēen dünyada uzağın yakın olduğu, mesafelerin kısaldığı, mekan sorununun olmadığı, her zaman ulaēılabilir olan uzaktan eğitim pandemi sona erse dahi hayatımızın bir parçası olacaktır.

Kaynak:

COVID-19 PANDEMİ DÖNEMİNDEKİ UZAKTAN EĞİTİME İLİēKİN PAYDAē GRēLERİNİN İNCELENMESİ ARAēTIRMA MAKALEēİ Ahmet ağlar ÖZDOĞAN, Hasan Güner BERKANT

MİLLİ EĞİTİM • Cilt: 49 • zel Sayı/2020 • Sayı: 1, (13-43)

Engel Türleri, Nedenleri ve Alınabilecek Önlemler

Özel gereksinimli bireyler, çeşitli sebeplerle zihinsel, dil, bedensel, sosyal ve duygusal gelişimlerinde ölçme araçlarıyla ölçülebilen düzeyde yetersizlik, yavaşlama, gerileme veya ileride olma sonucu farklı özellikler gösteren ve normal eğitim programlarından yararlanamayan, kısmen yararlanan ya da yararlandığı halde destek programlarıyla eğitimlerini destekleyebilen bireylerdir.

Özel gereksinimli bireyler genellikle şu gruplarda toplanır:

1. Zihinsel yetersizlik
2. İşitme yetersizliği
3. Görme yetersizliği
4. Bedensel yetersizlik
5. Dikkat eksikliği ve hiperaktivite bozukluğu
6. Dil konuşma bozukluğu
7. Yaygın gelişimsel bozukluk
8. Özel öğrenme güçlüğü
9. Üstün ve özel yetenek

Engel türlerinin nasıl ve neden olduğuna dair günümüze kadar çeşitli çalışmalar yürütülmüştür. Bu araştırmalar sonucunda engel türlerine sebep olabilecek etmenler iki başlık altında toplanabilir:

- Yapısal nedenler (Doğum öncesi)
- Edinilmiş nedenler (Doğum sonrası ve doğum sonrası)

Yapısal Nedenler

Yapısal nedenler doğum öncesindeki olası etmenler olarak da adlandırılabilir ve üç başlık altında toplanabilir:

- Genetik nedenler
- Kalıtsal metabolizma bozuklukları
- Kromozom bozuklukları

Edinilmiş Nedenler

Edinilmiş nedenler yapısal olmayan, bebeğin doğum öncesi, doğum sırasında ve sonrasında ya da erken çocukluk döneminde değişik nedenlerle beyin gelişimini etkileyen olumsuz durumlara maruz kalmasıdır. Edinilmiş nedenler şu şekilde gruplandırılabilir:

- Madde bağımlılığı: Doğum öncesi sebeplerden sayılabilecek madde bağımlılığı, fetal alkol sendromu gibi doğumsal bir bozukluk olarak ortaya çıkabileceği gibi madde bağımlısı annenin kötü barınma koşulları, yetersiz beslenme, bakımsızlık gibi etkenler de çeşitli yetersizliklere sebep olabilir.
- Enfeksiyona maruz kalma: Enfeksiyonlar menenjit ve viral menenjit olarak doğum sonrası dönemde çocukların enfeksiyona maruz kalmasıyla engele sebep olabileceği gibi annenin özellikle hamileliğin ilk üç ayında kızamıkçık geçirmesi şeklinde doğum öncesi dönemde de engel türlerine sebebiyet verebilirler.
- Travma ve yaralanmalar: Psikolojik ve fiziksel travmaları içerir.
- Plasenta bozuklukları, zor doğumlar ve prematüre (erken) doğum şeklinde doğum sırasında oluşabilecek sebeplere örnek gösterebilecek olan travma ve yaralanmalar; çocuğun kafa yaralanmaları ve beyin kanaması olarak doğum sonrası sebeplere de örnek gösterilebilir.

Bütün bunların dışında lösemi ve hemofili gibi bazı kan hastalıkları, aspirin ve bazı kan inceltici ilaçların kullanımı, karaciğer hastalıkları ve beyin tümörleri beyinde iç kanama riskini arttırarak tedaviye rağmen beyinde kalıcı hasar bırakabilir.

- Zehirlenmeler: Kurşun ve cıva zehirlenmesi.
- Beslenme yetersizliği: Dengeli ve düzenli beslenme bireyin fiziksel ve zihinsel gelişimini ne denli olumlu etkilerse yetersiz beslenme de aynı ölçüde olumsuz etkiler sebep olabilmektedir. Yetersiz beslenme sürdürüldüğü takdirde, fiziksel ve zihinsel engellere, hastalıklara ve ölüme yol açabilir.
- Çevresel Etmenler: Yoksulluk, yoksunluk, ihmal ve istismar gibi olumsuz çevresel koşullar engel nedenleri arasında yer alabilir. Direkt olarak yetersizliğe sebep olduğu kanıtlanmasa da bu tür çevresel etmenlerin özellikle zihinsel gerilemeye sebep olduğuna dair birçok bilimsel çalışma mevcuttur.

Engeller Önlenebilir Mi?

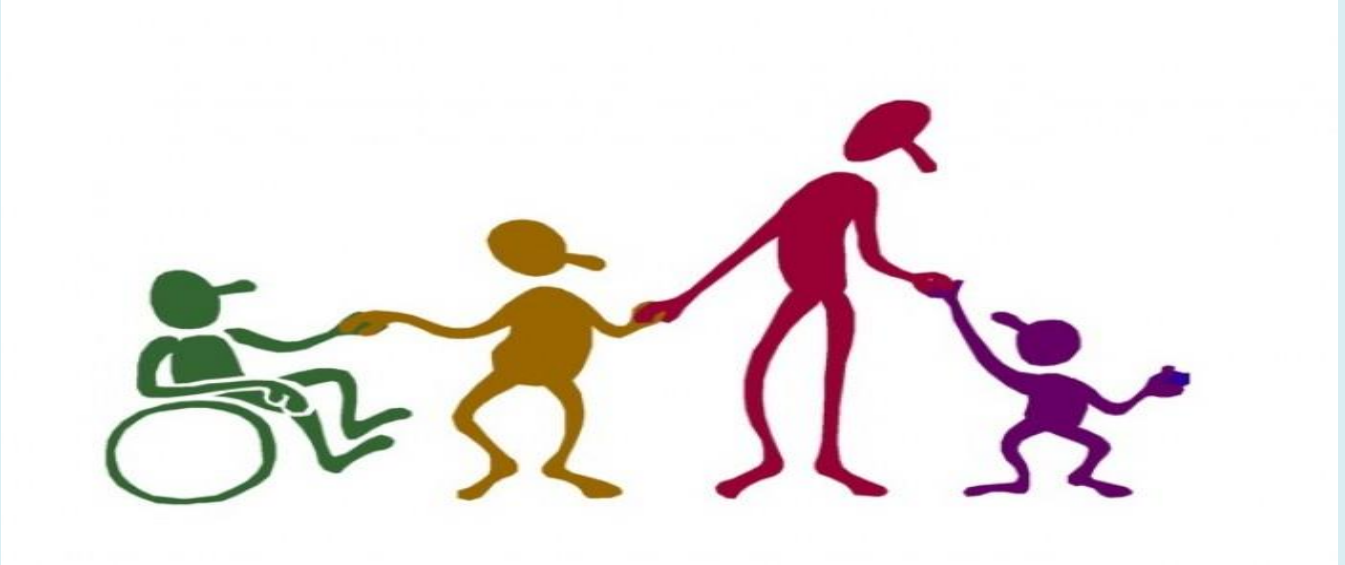
Günümüzde aşı ve takipler engelliğin önlenmesini kolaylaştırmıştır. Ancak yine de tamamen engellenemez çünkü hayat gün geçtikçe karmaşıklaşmaktadır. Ama bütün bunlardan ayrı engel türlerinin önlenmesine yönelik üç aşamalı bir önleme süreci önerilmektedir.

1. Olası bir zihin engeline neden olabilecek durumların önlenmesi: Hamilelik sırasında madde kullanımının ya da zehire maruz kalmanın önlenmesi vb.
2. Hali hazırda var olan bir durumun zihin engeline yol açmasının önlenmesi: Gen danışmanlığıyla SMA'nın önlenmesi, fetüketonurili bir bebeğin uygun diyet programıyla genetik yapısı değiştirilirse de zihin engelinin önüne geçilebilmesi vb.
3. Engeli en alt düzeye çekebilmek ve durumun yarattığı ikincil etkileri en aza indirmek için yapılan çalışmalar: İşitme engelli bir çocuğun erken tanı sonucu cihazlandırılması vb.
4. Bütün bunların dışında, çevrede kurşun içeren maddelerin kullanılmaması, arabalara çocuk koltuğu takılması, bisiklet sürerken kask kullanılması, risk altındaki bebekler için erken eğitim programları da engelleri önlemek adına önemli adımlardır. Ayrıca hamilelik ve doğum öncesi doğru bakım ve beslenme de engelleri azaltmada etkilidir.

Kaynak:

*Zihin Engelliler ve Eğitimleri / Elif Tekin İFTAR-Gönül KIRCAALI İFTAR

*Ağır ve Çoklu Yetersizliği Olan Çocukların Eğitimi/ Pınar ŞAFAK

OKUL BAŞARISINDA AİLENİN ROLÜ

Öğrencinin akademik başarısını etkileyen birçok unsur vardır. Birçok kişi zekânın başarılı olmak için yeterli olduğunu düşünse de yan becerilerle desteklenmedikçe zekâ işlenmemiş bir elmas gibidir. Başarının formülü; *yetenek + çevre = başarıdır*. Çevrenin başarı üzerindeki etkisini göz ardı etmemek gerekir. Uygun bir çevre olmadığı takdirde çocuğun yetenekleri gelişemez.

Anne-baba olarak çocuklarımızın zamanını verimli değerlendirmesini, etkili bir biçimde ders çalışmasını, ödev ve sorumluluklarını zamanında yerine getirmesini bekleriz. Yapılan araştırmalar başarıda, ailenin okul ve akademik çalışmalara yaklaşımı ve çocuk yetiştirmede benimsediği tutumun son derece önemli olduğunu göstermektedir.

Çocuk eğitiminde önerdiğimiz doğru tutum ise; çocuğun kendini ifade edebildiği, ilgi gördüğü, teşvik edildiği, başarılarının takdir edilip pekiştirildiği, kuralların tutarlı bir şekilde uygulandığı “destekleyici tutum” dur. Böyle bir tutumla yetişen çocuk okul ve öğrenmeye olumlu bakış açısı geliştirebilir. Okul kurallarına uymakta zorlanmayan, kendini rahatça ifade edebilen, yeni şeyler öğrenmeye meraklı, sorumluluklarını yerine getirmede istekli ve başarılı bir öğrenci olabilir.

Çocuğun başarısında iç disiplin, verimli ders çalışma becerileri, etkin dinleme becerisi, motivasyon ve kişisel özellikler gibi etkenler önemli rol oynar.

Çocuğunuzun okul başarısı için yapabileceğiniz...

- İç dünyasında çatışmalar yaşayan çocuk, derse adapte olmakta zorluk çeker, motivasyonu düşer ve ardından başarısızlık kaçınılmaz olur. Bu nedenle aile içinde sağlıklı bir iletişim olmasına, huzurlu ve güvenli bir aile ortamı yaratmaya gayret edin.
- Öncelikle çocuğunuza ders çalışması için evde; ısı, ışık bakımından yeterli, gürültüsüz, çocuğu ders çalışmaya motive edecek uygun bir ortam hazırlayın.

Çocuğunuzdan ders çalıştığı sürece, onun dikkatini dağıtacak başka işler yapmasını istemeyin.

- Mutlaka ona zaman ayırın, sıkıntılarını paylaşmaya çalışın, zamansızlığın ve yorgunluğun iletişimi bozmasına izin vermeyin. Kuracağınız başarılı iletişimle çocuğun başarısını desteklerken, başarısızlığı durumunda ise birlikte mantıklı çözümler bulmanız mümkün olacaktır.
- Geçmişteki hata ve başarısızlıklara odaklanmak yerine; yapılan olumlu davranışlar ve başarılar üzerine odaklanın. Başarıyı yakalamada çabanın önemini vurgulayın.
- Gerçekçi olmayan ve çok yüksek beklentiler, çocuk üzerinde ileride ciddi problemler yaratabilecek yoğun kaygıya sebep olmaktadır. Beklentilerinizi çocuğun potansiyeline uygun tutun.
- Anne baba olarak, çocuğunuz ders çalışırken ya da sınava hazırlandığı sırada, onun çalışma isteğini artırmak ve onu çalışmaya teşvik etmek için kaygı yükseltici yaklaşımlardan kaçının. “Bu kadar çalışmayla kazanamazsın...”, “Bu kafayla gidersen zor kazanırsın...” gibi ifadeler kullanmakla çocuğunuzun daha çok çalışmasını sağlayamayacak aksine onun kendine olan güvenini azaltacaksınız. Bunun sonunda ortaya çıkan kaygı, başarıyı olumsuz yönde etkileyen kaygıdır ve çocuğunuz için bununla başa çıkmak oldukça zor olacaktır.

Anne- baba olarak çocuğunuzun okul problemlerinin ona ait olduğunu kabullenerek okula ve derse ilişkin konularda kendi sorumluluğunu almasına yardımcı olmalısınız. Çocuğun yaşadığı sorun ana-baba tarafından kendi sorunları gibi algılanmamalıdır.

Eğer çocuğunuz başarısız ise başarılı olan arkadaşları, kardeşleri ya da akraba ve komşu çocuklarıyla kıyaslamayın. Kıyaslama yapılan başarısız çocuk, anne babası tarafından sevilmediğini ve kendisine değer verilmediğini hissedecektir. Bu duygu anne babaya karşı kızgınlık duygusu yaratır, beklenenin aksine çocuk ders çalışmayarak anne babasını cezalandırır. Bu nedenle çocuğunuzun başkalarıyla kıyaslamak yerine

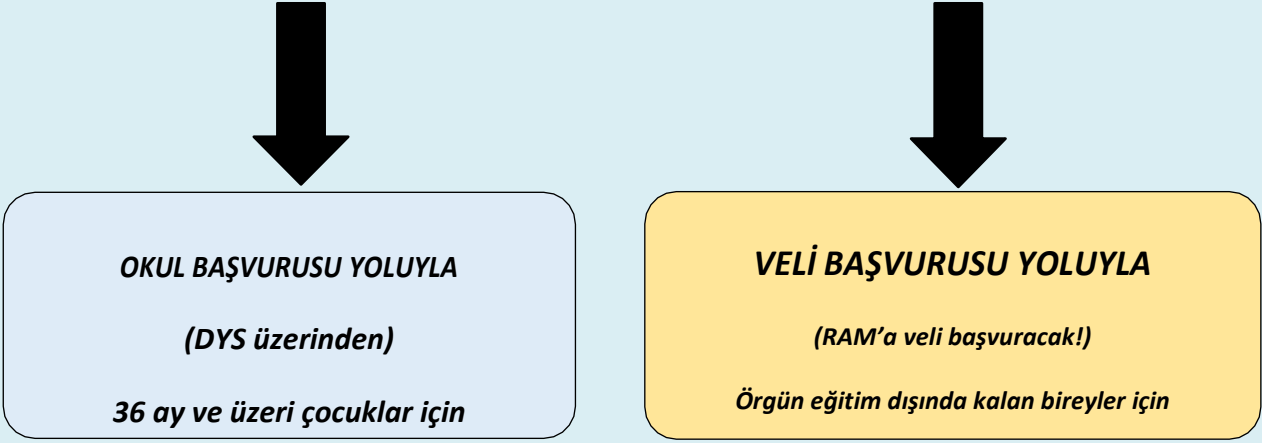
çocuğunuzun başarılarını görmeye ve onu takdir etmeye başlayın. Aslında gayret ederse başarılı olabileceğini, onu sevdiğinizi, başarılı olabilmesi için ona yardım edeceğinizi ifade edin. Böylece çocuğunuz yalnız olmadığını ve kendisine değer verdiğinizi hissedecektir.

Son olarak ders çalışmada zamanın verimli kullanılmasının önemli olduğunu unutmamalı, çocuklarınızın günlük planlarını yapmalarında yardımcı olmalı ve sosyal ve kültürel faaliyetlere katılmalarında destek olmalısınız. Çünkü çocuğunuzun keyif alarak kendini geliştirdiği herhangi bir aktivite onun mutlu olmasını ve özgüven kazanmasını sağlayacak; buradaki motivasyonunu derslerine de aktaracak ve başarısını arttıracaktır.

Sevgili anne-babalar, çocuklarımızı kaybetmek yerine kazanmaya çalışalım bununda en kolay yolu onlarla iyi bir iletişim kurmak, onları anlamak, dinlemek ve makul ihtiyaçlarını karşılamaktır.

ÖZEL EĞİTİM GEREKSİNİMLİ ÖĞRENCİNİN TANILAMA VE YERLEŞTİRME SÜRECİNDE İZLENECEK ADIMLAR

Özel eğitim gereksinimi olduğu konusunda şüphe duyulan veya doktor kontrolü sonucunda herhangi bir öğrenme güçlüğü, engel durumu vs. tespit edilen öğrenci ya da birey için izlenmesi gereken işleyiş şu şekildedir:

REHBERLİK VE ARAŞTIRMA MERKEZLERİNDE

TANILAMA İÇİN GEREKLİ BELGELER:

- ▶ Bireyin/velisinin ya da okulun yazılı başvurusu,
- ▶ Okula/kuruma kayıtlı öğrenciler için Eğitsel Değerlendirme İsteği Formu (İlk İnceleme veya Yeniden İnceleme Formatında),
- ▶ Destek eğitim ile ilgili müracaatlarda Engelli Sağlık Kurulu Raporu veya Çocuklar İçin Özel Gereksinim Raporu,
- ▶ Birey ve velinin kimlik fotokopisi (İlk başvuru ve kimlikte değişiklik olması durumunda),
- ▶ Özel eğitim ve rehabilitasyon merkezlerine devam eden bireylere ait dönem sonu bireysel performans değerlendirme formu,
- ▶ Vasi tayin edilmiş ise Mahkeme kararı, Vasi Belgesi veya Nüfus Kayıt Örneği Belgesi

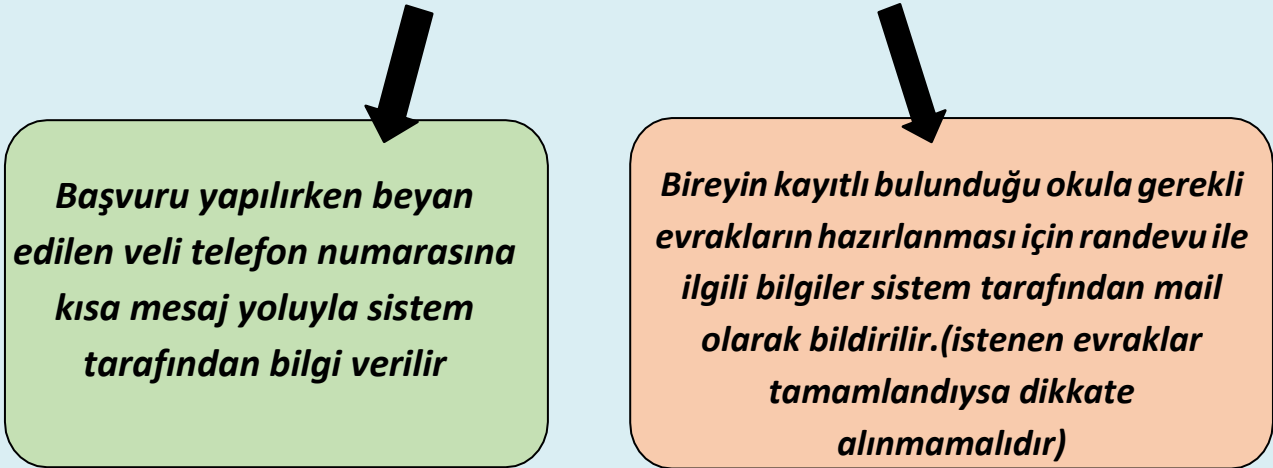
Rehberlik ve Araştırma Merkezlerine ilk müracaatlar ve kademeler arası geçişlerde örgün eğitim-öğretim kurumlarına devam eden öğrenciler için;

- ❖ Okulun yazılı başvurusu (Eğitsel Değerlendirme İsteği Formu eklenerek),
- ❖ Velinin/vasinin başvurusu,
- ❖ 18 yaşından büyük zihinsel engel bulunmayan kişinin kendi adına başvurusu ile RAM'larda RAMDEVU sistemi üzerinden randevu verilir.

Yeniden incelemelerde kişi ya da velisi tarafından RAMDEVU sisteminden randevu oluşturulabilir.
(<https://ramdevu.meb.gov.tr>)

RANDEVU ALMA İŞLEMİ TAMAMLANDIĞINDA

EĞİTSEL DEĞERLENDİRME VE KARARA BAĞLAMA SÜRECİ;

Randevu tarihinde tanılama için gerekli evrakların tam olması koşuluyla bireyin durumuna uygun ölçme araçları ile eğitsel değerlendirme yapılır.

- **Eğitsel değerlendirme sürecinde öğrenciye ait tüm evraklar gözden geçirilir.**
- **Özel Eğitim Değerlendirme Kurulunca yapılan toplantıda öğrencinin dosyası incelenerek oy çokluğuyla karara bağlanır.**
- **Kurul toplantısına veliler de katılabilmekte ve oy kullanabilmektedir.**

ÖZEL EĞİTİM DEĞERLENDİRME KURULU KARARI DOĞRULTUSUNDA

2 AYRI RAPOR OLUŞTURULMAKTADIR:

1. DESTEK EĞİTİM RAPORU (ÖZEL EĞİTİM VE REHABİLİTASYON DESTEĞİ):

➔ VELİ KURUMDAN ELDEN ALIR.

VELİ DESTEK EĞİTİM KARARINA KATILMIYORSA;

il/ilçe Milli Eğitim Müdürlüğü bünyesinde oluşturulan
Özel Eğitim Hizmetleri Kuruluna dilekçe ile başvurur.

2. YÖNLENDİRME RAPORU (RESMİ TEDBİR):

➔ YÖNLENDİRME RAPORU RAM TARAFINDAN İL/İLÇE MİLLİ EĞİTİM MÜDÜRLÜĞÜ BÜNYESİNDE
OLUŞTURULAN ÖZEL EĞİTİM HİZMETLERİ KURULUNA GÖNDERİLİR.

Özel Eğitim Hizmetleri Kurulu toplanarak yönlendirme raporu
doğrultusunda yerleştirme kararı alır.

Kişinin özel durumuna uygun okul, sınıf ya da programa
yerleştirilmesi sağlanır.

YERLEŞTİRME KARARLARI:

İL/İLÇE MİLLİ EĞİTİM MÜDÜRLÜĞÜ TARAFINDAN

Veliye Posta Yoluyla
bildirilir.

Resmi yazıyla RAM'a
bildirilir.

Resmi yazıyla öğrencinin yerleştirildiği
okula bildirilir.

Veli, kararın kendisine tebliğ
tarihinden itibaren 30 iş günü içinde
itiraz edebilir.

Okul, yerleştirme tarihinden itibaren 30 iş günü takip
ve gözlem süresi tamamlandıktan sonra karara itiraz
edebilir.

18 Mart Şehitleri Anma Günü ve Çanakkale Zaferi'nin 106. Yıl Dönümü

Tarihler 18 Mart 1915'i gösterdiğinde Osmanlı Ordusu, İtilaf Devletleri'ne karşı Çanakkale'de büyük bir zafer kazandı. İtilaf Devletleri, Türk ordusunun büyük zaferi karşısında Çanakkale Boğazı'nın önlerinden çekilmek zorunda kaldı. 2021 yılında 18 Mart Çanakkale Zaferimizin 106. yılındayız. Peki, 18 Mart 1915 Çanakkale Zaferi'nin anlam ve önemi nedir?

ÇANAKKALE ZAFERİ'NİN ANLAM VE ÖNEMİ NEDİR?

Kahraman Türk ordusunun Çanakkale Cephesi'nde verdiği mücadele yalnızca Türk tarihinin değil bütün dünya tarihinin akışını etkileyecek derecedeydi. Bu cephede alınan galibiyet dünya ülkelerinin güç dengelerini değiştirmiş ve yüce Türk milletinin belirleyici ve yönlendirici gücünü bir kere daha gözler önüne sermiştir.

Çanakkale Cephesi'nin Anadolu halkına verdiği azim, umut ve kararlılık Kurtuluş Savaşı'nın meşalesini de ateşlemiştir. Çanakkale, Türk ulusunun bağımsızlık ve hürriyet söz konusu olduğunda ne denli kararlı ve kahraman olduğunu sonsuza dek anımsatacak bir "Anıtcephe" dir. Çünkü Türk ordusu üstün muharebe taktiklerini, silah gücü bakımından çok üstün bir güce karşı ustalıklı kullanmıştır. Bununla beraber dünya harp tarihi, Çanakkale'de Türk askerinin insancılığını savaş alanlarında bile yitirmediğine, düşmanına dahi merhamet gösterebildiğine şahit olmuştur. Her siperde ayrı bir destan başlatan askerlerimiz, düşmana karşı verdiği mukaddes mücadeleyi zaferle sonuçlandırduğunda, dünya tarihinin zirve sayfalarına da "Çanakkale Geçilemez!" ilkesini bir daha silinmemek üzere yazdırmıştır.

18 Mart tarihi kutsal vatan topraklarını canları pahasına koruyarak şehitlik makamına ulaşan yüce insanları bir kere daha hatırladığımız, minnettarlığımızı, şükran duygularımızı sunduğumuz kutlu bir gündür. İşte bu nedenle 27.06.2002 tarihinde 4768 sayılı kanunla 18 Mart, Şehitler günü olarak kabul edilmiştir.

Toprağı vatan yapan şehitlerimizi Minnet ve Saygı ile anıyoruz. 18 Mart Çanakkale Zaferimiz kutlu olsun. 18 Mart Çanakkale Şehitlerini Minnetle Yâd ediyoruz.

Engelli Birey ve Ailelerine Tanınan Haklar Rehberi

1- Sağlık Alanında Sunulan İmkanlar:

- Sağlık Bakanlığı'nda öncelikli hasta olarak kaydı bulunan engelli hastaların, sağlık hizmetlerine erişimlerinde öncelik hakkı vardır.
- 2 yaşını doldurmuş mesane kontrolü olmayan çocuklar için uzman hekimin görüş ve önerisi doğrultusunda günde 4 adeti geçmemek üzere ücretsiz hasta bezi.
- Fiziksel tıp ve rehabilitasyon uzman hekiminin kurul içinde bulunması şartıyla öğrencinin fizik tedaviye ihtiyacı olduğu kurul tarafından onaylanılırsa, öğrenci 30-60 seans tedaviyi ücretsiz olarak hastanelerde alabilir. 30 seansa kadar olan fizik tedavi hizmetinden yararlanmak için ise fiziksel tıp ve rehabilitasyon uzman hekiminin tek başına vereceği rapor yeterlidir.
- Evde sağlık hizmetinden yararlanmak isteyen engelli bireyler Sağlık Bakanlığı'nın 444 38 33 numaralı telefonunu arayabilir.
- Hareket kabiliyeti sınırlı olan engelli bireylerin diş sağlığı hizmetleri(basit çekim, hareketli protez vb. basit işlemler) evde de yürütülebilir. Evde diş bakımı talepleri için Sağlık Bakanlığı'nın 444 38 33 telefon numaralı hattıyla iletişime geçilmesi gereklidir.
- İşitme, dil ve konuşma güçlüğü çeken engelli bireylerin 112 Acil Servis'e ulaşımlarındaki güçlüğü ortadan kaldırmak için Sağlık Bakanlığı ESİM (Engelsiz Sağlık İletişim Merkezi) kurulmuştur. Telefon ve mobil cihazlara ücretsiz olarak indirilebilen uygulama sayesinde kullanıcılar görüntülü görüşme yapabilmekte, acil çağrı oluşturabilmekte ve anlık olarak mesaj atabilmektedir.

2- Mali ve Sosyal Haklar

- Engelli Kimlik Kartı: %40 ve üzeri engeli bulunan birey yaşadığı ilin Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler İl Müdürlüğüne 2 adet fotoğraf, nüfus cüzdanı ve engelli sağlık kurulu raporunun aslı veya onaylı örneği ile müracaat edilerek engelliler için kimlik kartı alınabilir. Engelli birey 18 yaşından küçükse ve raporu

MEVZUATLA UYUM ARANDIĞINDA KULLANILACAK TABLO		
Özel Gereksinim Kodu	Özel Gereksinim Düzeyi	Engel Oranı (%)
1	Özel gereksinimi vardır (ÖGV)	20-39
2	Hafif düzeyde ÖGV	40-49
3	Orta düzeyde ÖGV	50-59
4	İleri düzeyde ÖGV	60-69
5	Çok ileri düzeyde ÖGV	70-79
6	Belirgin özel gereksinimi vardır (BÖGV)	80-89
7	Özel koşullu gereksinimi vardır (ÖKGV)	90-99

ÇÖZGER'e (Çocuklar İçin Özel Gereksinim Raporu) göre düzenlenmişse aşağıdaki dönüşüm tablosunda %40 ve üzerine karşılık gelen özel gereksinim türüne bakılarak, bireyin engelli kimlik kartı almaya hakkı olup olmadığına bakılabilir.

- b. Engelli Aylığı: Sosyal güvencesi olmayan (Ssk, Bağ-Kur, Emekli Sandığı), aylığa muhtaçlığını Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakfı tarafından belgelendiren engelli birey ya da ailelerine verilen nakdi yardımdır. Evde yaşayanların toplam gelirinin (menkul-gayrimenkul), evde ikamet eden kişi sayısına bölündüğünde ortaya çıkan tutarın net asgari ücretin üçte birini geçmemesi gerekmektedir.
- c. Muhtaç Aylığı: Annesi ya da babası olmayan muhtaç çocuklar ya da %40 ve üzeri engeli oranı bulunan bireylerden herhangi bir sosyal güvencesi olmayan, herhangi bir gelir veya aylığı bulunmayan, gelir getirici malı bulunmayanlara 2021 yılı itibariyle 1037,96 TL muhtaç aylığı bağlanabilir.
- d. Evde Bakım Desteği: Engelli bireylerin bakımını evde üstlenecek kişiye ödenecek ücret evde bakım desteği kapsamında sunulur. Kendilerine ait veya bakmakla yükümlü olduğu birey sayısına göre kendisine düşen ortalama aylık gelir tutarının, bir aylık net asgari ücret tutarının 2/3'ünden daha az olduğu gelir testi raporu ile tespit edilmesi gereklidir. Ayrıca sağlık kurul raporunda ağır engelli ya da tam bağımlı gibi ibarelerin bulunması şartı aranır. Ayrıntılı bilgi ve başvurular için Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler İl Müdürlüğü'ne, il müdürlüklerinin bulunmadığı yerlerde kaymakamlıklara başvuruda bulunulabilir.

- e. Motorlu Taşıt Alımında Sunulan Yardımlar: Engelli bireylerin sağlık raporundaki engeli göz önünde bulundurularak araç alımında ÖTV indirimini ya da muafiyeti uygulanabilir. %90 ve üzeri engeli bulunan bireyler için ÖTV muafiyeti, %50 ve üzeri engeli bulunan bireyler içinse ÖTV indirimini %40 ve üzeri olmalıdır.

- f. Ücretsiz Ulaşım: %40 ve üzeri engeli bulunan her engelli birey tüm resmi ve özel halk otobüsleri, deniz ulaşım araçları, TCDD bünyesindeki trenlerden ücretsiz faydalanır. Engelli bireyin ücretsiz seyahat hakkından faydalanırken yaşayabileceği problemler için, bağlı bulunduğu mülki amire şikayet hakkı bulunmaktadır.
- g. Emlak Vergisi: %40 ve üzeri engeli bulunan bireyler 200 metrekareden küçük tek konut için emlak vergisinden muaf tutulmuşlardır.
- h. Müze ve Ören Yerlerine Giriş: Engelli bireyler ve yanındaki bir refakatçinin ücretli olan müze ve ören yerlerine girişi ücretsizdir.

- i. Tiyatro: Devlet tiyatroları tarafından gösterime giren oyunları engellilerin ücretsiz izleme hakkı bulunmaktadır.
 - j. Belediyeler Tarafından Düzenlenen Hizmetler: Engelli bireyler bağlı oldukları belediyeye giderek engelli vatandaşlara yönelik düzenlenen mali ve sosyal yardımlar hakkında bilgi almalıdırlar. Vatandaşların engel oranı ve durumuna göre düzenlenen su indirimleri, her belediyede farklı olabilir.
 - k. Telefon: GSM operatörleri engelli bireylere yönelik çeşitli indirimler sunabilmektedir. Kampanyalar hakkında detaylı bilgilendirme için GSM operatörleriyle iletişime geçilmesi gerekmektedir.
- 3- Engelli İstihdamı: Kamuda engelli memurların çalışma yükümlülüğünün takibini Devlet Personel Dairesi Başkanlığı, engelli işçilerin çalışma yükümlülüğünün takibini ise Türkiye İş Kurumu Genel Müdürlüğü tarafından yapılmaktadır. Kamuya memur olarak atanabilmek için EKPSŞ şartı aranır. Kamu kurum ve kuruluşları çalıştırdıkları personele ait kadrolarda %3 engelli istihdamı sağlanmalıdır. İş Kanunu uyarınca; işverenler, elli veya daha fazla işçi çalıştırdıkları kamu işyerlerinde %4 oranında engelli çalıştırmakla yükümlüdürler.

Kaynakça:

Engelliler İçin Bilgilendirme

Rehberi

<https://www.ailevecalisma.gov.tr/>

<https://www.vgm.gov.tr/>

“ Kuşlar uçar, balıklar yüzer, çocuklar oyun oynar. ”

Garry L. LANDRETH

Oyun, çocuğun gizemli dünyasına açılan bir kapı...

Bir çocuk, motor sesi çıkararak arabasını itiyor. Başka bir çocuk, ağlayan oyuncak bebeğini elinde sallayarak ‘*Tamam. Şimdi anne işten gelip seninle oynayacak.*’ diyerek teselli etmeye çalışıyor. Bir diğer çocuk kardeşi rolündeki bebeği dönmek üzere seyahate gönderiyor.

Evet haklısınız oyun oynuyorlar. Ama sadece oyun oynamıyorlar. Sizler sadece oyun oynadıklarını sanırsınız da o sadece oyun oynamıyordur.

Çocuk oyunda kendine ait bir dünya oluşturur. Sizin göremediklerinizi görür, hayal eder. Pek çok anne baba için çocuğun oyun oynamayı öğrenmesi, hele de kendi kendine oynamayı öğrenmesi büyük nimettir. Kendi işlerini akılları onlarda kalmadan yapabilirler. Bir de bunun yanında oyuna ısrarla dahil olmak isteyen ebeveynler vardır ki onların unutmaması gereken, gerçekten oynamayı isteyip istemedikleridir. Çünkü çocuklar, kendileriyle oynuyormuş gibi yapıldığını hemen anlayacaklardır. Bedenen orada olmakla kalmayıp kapıdan girip o gizemli dünyaya dalmak gerekir. Aksi takdirde siz onunla saatlerdir oynuyorsunuzdur ama ona göre daha hiç oynamamışsınızdır. Hatta anne ve babalar, oyun dünyasını dikkatli kavradıklarında, oyundaki oyuncak bebeğin kendileri ya da evdeki diğer çocuk olduğunu anlayacaktır. Çocukların ilk sosyal çevreleri aileleri olduğu için, ilk rol modelleri de aile bireyleri ve büyük sıklıkta da anne babaları olmaktadır. Oynarken, çocukların, şahit oldukları anne baba diyaloglarını ya da anne babasının kendisiyle kurduğu diyalogları, annesinin mutfakta yemek hazırlarken ki hal ve hareketlerini, abisinin veya ablasının kendisiyle kurduğu diyalogları yansıması bu nedenledir. Tabi ki çocuk büyüdükçe ve çevresi genişledikçe yeni oyun kahramanları da katılacaktır. Öğretmeni, televizyondaki çizgi film karakterleri, sokaktaki trafik polisi, gibi. Yaşı büyüdükçe, sadece yetişkin dünyayı oyuna aktarmakla kalmaz, kendi algıladıklarına deneyimlerini de katarak sentez yapar.

Çocuk ve oyun birbirinden ayrı düşünülemez.

Oyun, çocuğun kendi dışında olup bitenleri algılama ve bunları yansıma şeklidir. En derin duygu ve ihtiyaçlarını anlatma fırsatı bulur ve sorunlarını kendi kendine çözebilir. Örneğin, okulda yazı yazmayla ilgili sorun yaşayan bir çocuk, gerekli olan el hareketlerini, kil faaliyeti, resim ya da boyama yoluyla kazanabilir.

Oyun, çocuğun, hiçbir yetişkinin uygun ortamları hazırlayıp öğretemeyeceği konuları, kendi deneyimleriyle öğrenmesidir. Toplum ve ahlak kurallarına uyum göstermeyi öğrenir. Mutlaka çocuk, sosyal anlamda neyin doğru neyin yanlış olarak kabul edildiğini, evde, okulda, belki sokakta görür; ancak bu tür kurallara uyma sorumluluğunu, zorunluluğunu oyunda anlayabilir.

Oyun, çocukların, yetişkin hale geldiklerinde onların toplumsal yaşama katılımlarını ve kabul görmelerini sağlayacak pek çok kavramı öğretir ve geliştirir. Yardımlaşmak, paylaşmak, duygularını kontrol etmek, işbirliği,...

Oyun sayesinde çocuk, yetişkinlerden bağımsız kendisinin egemen olduğu bir dünya yaratır. Toplumsal ahlak kurallarını yetişkinlerden öğrenir; ama en basit oyun kurallarını kendisi bulur. Bu kurallar kuşaktan kuşağa iletilir.

Oyun ile çocuk kendini tanır. Kendi güçlerini sınar. Oynadıkça duyuları keskinleşir, yetenekleri gelişir.

Oyunun öğrenme ortamı sunmasıyla birlikte, çocuğun zekâsını, genel olarak bilişsel yeteneklerini geliştirdiğini önemle vurgulamak gerekir. Karar verme, bellek, strateji, problem çözme gibi önemli becerilerdir bunlar.

Psikoloji, eğitim alanlarında, hem teorik hem de deneysel olarak pek çok bilgiye rastlamamızın sebebi işte bu, çocuk olmakla oynamanın birbirinden ayrı düşünülememesinden ve çocuğun sosyal duygusal yönden gelişime, doğal yollardan yaptığı etkidendir. Eğitim ve psikoloji dünyasında oyunun ne olduğu ve ne olmadığı, oyunun gelişimsel sırası, oyuncak seçimi gibi konuların uzun zamandır tartışıldığını görüyoruz.

En popüler isimlerden biri Piaget, oyuna “Uyum” derken; Montaigne, oyunu, “Çocukların en gerçek uğraşısı” olarak görmüştür. Montessori için oyun, “Çocuğun işidir.”. ‘J.J. Rousseau’nun “Önce çocuğun duyu organları eğitilmelidir. Bu da ancak oyun ile olur.” Sözü ise buraya kadar söylediklerimiz tam yerinde bir vurgu yaparken oyunun gelişimsel evrimine de bir ipucu gibidir. Bunun üzerine oyunun gelişimsel evrimine kabaca bir bakış atmak yerinde olacaktır.

Oyunun, çocuğa kazandırdıkları, çocuğun oyuna kendi ve yaşamıyla ilgili yansıttıkları düşünüldüğünde, oyunun terapötik gücünü vurgulamak fazlaca önemlidir. Duygularını ifade etme ve

istenmeyen güdülerin kabul edilebilir yollarla dışa vurulmasını sağlamanın yanı sıra; çocuk, gerginlik ve stresten güvenli bir şekilde test edilmesini ve deneyimlenmesini destekler. İhtiyaçlarının, korku ve isteklerinin sözel olmayan yollarla ve dolaylı sözel iletişimle iletilmesini kolaylaştırır.

“Çocuk oyun oynamaya ne zaman başlar?” sorusuna verilebilecek en doğru cevap belki de anne karnındadır. Beliren el ve kol uzuvlarını hareket ettirmesi, annesine kendisini fark ettirdiği ufak tekmeleri, müziğe verdiği tepkiler, neden oyun olmasın. Onun başta annesiyle, dış dünyayla iletişim şeklidir. Evrim, bebekliğiyle hızla devam eder. İlk 2-3 aylık bebek için oyun, çevresindeki insanlara bakmak ve yakınındaki objeleri yakalamak üzere hareketler yapmaktadır. 2 yaşından itibaren ise kültürden ve günlük yaşamdan yansımalar oyuna girmeye başlar. 4-6 yaşlarında ise kız oyunları ve erkek oyunları gibi bir farklılaşma görürüz. Tek başınalıktan işbirliğine doğru bir evrilmeden bahseden Parten’in sınıflamasına atıfta bulunmak yerinde olabilir:

- Tek başına oynanan oyun
- Başka bir oyunu izleme
- Paralel oyun
- Birlikte oynanan oyun (grup örgütlenmesi ve rol yüklemesi olmaksızın)
- İşbirliğine dayalı oyun

Tek başına oyun gelişimsel olarak çocuklar için başlangıçta tek mümkün olan yoldur. Başka çocuklarla oynama yoktur. Sonraki evrede başka çocuklarla oynamaz, oyunlarına katılmaz. Sadece izleyicidir. Paralel oyun evresinde ise birden fazla çocuk aynı oyun alanındadır, yan yanadırlar belki de aynı oyun malzemesini kullanıyorlardır; ancak kendi başlarına oynarlar. Birlikte oyun evresinde zaman zaman fikir alışverişi olur, oyuncak alışverişinde bulunurlar ve birbirlerini izlerler. Son evrede ise amaca dönük, organize, iletişim ve örgütlenmeye dayalı oyunlar oynanır.

Oyunlar bu evrimsel sıradan geçerken, gelişim yani yaşla birlikte, oyunun oluşumunu etkileyen başka faktörlerin de olduğunu görüyoruz. Belirli kültürdeki çocuklar, çoğu oyunu bir önceki kuşaktan taklitle öğrenir. Oyunda, örneğin, oyundaki rol yüklemelerinde kültür faktörü egemendir. İklim, mevsim koşullarının da etkisi büyüktür. Serin mevsimlerde daha çok hareketli ve spora dayalı oyunlar oluşurken, sıcak mevsimlerde ise daha az enerji isteyen oyunlar görülür. Cinsiyet de çok önemli bir unsurdur. 4-6 yaş civarında hemcinslerden oluşan oyun gruplaşmaları mevcuttur. Kızlar, ip atlayıp sek sek oynarken; erkekler ise futbol, misket oynar örneğin. Zeka düzeyi arttıkça oyun tercihleri karmaşık, yaratıcılığa dayalıdır. Sosyal beğenirilik düzeyleri yüksek çocukların daha çok grup oyunlarında görmek mümkün olabilir. Ailelerin sosyoekonomik düzeyleri, tercih edilen oyun alanlarını, materyalleri etkiler; daraltır ya da zenginleştirir. Sağlık durumları nedeniyle bazı çocukların oyun tercihleri daha az hareketlilik ya da tek başına olmayı gerektiren oyunlardan yana olabilir. Ve tabii ki son olarak çağımızın müzminleşmeye yüz

tutan dijital eğilimidir. Teknoloji ile birlikte oyun, oyun arkadaşı, sokak oyunları gibi kavramların yerini, dijital oyunlar, internetten sipariş verilen rahatlık vadeden oyun koltukları, kişisel ihtiyaçlarını gidermek için bile yerinden kalkmayan çocuklar almaktadır.

Oyunun, çocuk gelişimi ve eğitimi ile ilgili olarak önemini vurgularken, sosyal yaşamın her alanında yaşamımıza egemen olmaya başlayan teknoloji ile birlikte oyun dünyasında yaşanan değişimi de görmezden gelemeyiz. Yukarıda da bahsedildiği gibi çocuklarımızın oyun alanlarından çekildiği, odalarında bilgisayar başında kimseye ihtiyaç duymadan tüm günlerini geçirebildikleri bir dünyaya evrildiğimiz gerçeğiyle karşı karşıyayız. Çocuklarımıza teknolojiyi bilinçli şekilde kullanmayı nasıl benimseteceğimiz sorununa çözüm bulmaya çalışan koca bir psikoloji ve eğitim dünyası mevcut. Ama sorun da büyüyerek devam ediyor. Oyun konusu bunun neresinde diye soracak olanlara verilecek cevap ise tam ortasında olacaktır. Çocuklarımızı odalarından çıkarıp bahçe, sokak oyunlarına yönlendirmenin bir yolunu bulmalıyız. Toplumsal ya da ailesel dinamiklerden kaynaklı yorgunluklarını, stresi, öfkeyi boşaltmalarını sağlamanın, uyumu sağlamanın en eğlenceli, en maliyetsiz, en kazançlı yolu bu olsa gerek.

Her yer oyun alanı, her şey oyuncak yeri geldiğinde.

“ Yaşlandığımız için vazgeçmeyiz oyun oynamaktan, oyun oynamaktan vazgeçtiğimiz için yaşlanırız.”

Bernard SHAW

KAYNAKÇA

YAVUZER, H. (2002). Çocuk Psikolojisi.

ÖZCAN, Ö. (2015, Sayı:87). Popüler Psikiyatri Dergisi. *Çocuk ve Oyun*.

NİCOLOPOULOU, A.(2004, Sayı:2). Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi. *Oyun, Bilişsel Gelişim ve Toplumsal Dünya: Piaget, Vygotsky ve Sonrası*.

KOÇYİĞİT, S., TUĞLUK, M. N., KÖK, M. (2007,Sayı:16). Atatürk Üniversitesi Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi Dergisi.*Çocuğun gelişim sürecinde eğitsel bir etkinlik olarak oyun*.

ÜNAL, M. (2009,Sayı: 10). İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi . *Çocuk gelişiminde oyun alanlarının yeri ve önemi*.

KUĞUOĞLU, S., KÜRTÜNCÜ TANIR, M. (2006,Sayı:22. Ege Üniversitesi Hemşirelik Yüksekokulu Dergisi. *Gelişim Dönemlerine Göre Oyunun Terapötik Kullanımı*.

ENGELLİ ÇOCUĞA SAHİP AİLELERİN KARŞILAŞTIĞI GÜÇLÜKLER,

YAŞAMLARINA ETKİLERİ VE ÇÖZÜM ÖNERİLERİ

Engelli olma hali yaralanma, fiziksel ya da zihinsel bir rahatsızlık nedeniyle bazı hareketlerin, duyarın ve vücut işlevlerinin kısıtlanması olarak tanımlanabilir. İnsanlar adına var olan engeller doğuştan gelebileceği gibi sonradan geçirilen hastalıklar, kazalar sonucu ortaya çıkabilir. Bu konudaki rakamlar incelendiğinde dünya genelinde ortalama her on çocuktan birinin herhangi bir engelle dünyaya gözlerini açtığı görülmektedir. Ülkemizde de toplam nüfusa oranla engelli bireylerin varlığının yüzde on üçü bulunduğu yapılan araştırmalarla sabittir.

Genel itibarla üç tür engellilik hali söz konusudur. Fizyolojik, zihinsel-nörolojik ve fiziksel engeller bireylerin yaşamlarını sürdürmede karşılarına çıkan engel türleri olarak sınıflandırılabilir. Bugün itibariyle ülkemizde 5,5 - 6 milyon civarında engelli bireyin bulunduğu söylenebilir. Aileleri ve doğrudan sorumlu olan kişiler de hesaba katıldığında toplumda 20 milyonluk bir kesimin ortak problemi olarak engelli bireylerin varlığı ve sorunları dikkatle ve önemle üzerinde durulması gereken bir husustur. Her durumda engelli bireylerin varlığı ve engel durumları hem kendileri adına, hem aileleri adına hem de yaşadıkları toplum adına üstesinden gelinmesi gereken bir hal olarak önümüze çıkmaktadır.

Engelli bir çocuğa sahip olmak, söz konusu engel ne olursa olsun, aileler adına beraberinde birtakım yükümlülükleri, sıkıntıları ve başkaca özel durumları da beraberinde getirmektedir. Bu noktada toplumumuzdaki aile yapısı da göz önünde bulundurulduğunda asıl sorumluluğun ve yükün de annelerin üzerine yüklendiği de rahatlıkla söylenebilir.

Engelli bir çocuğa anne-baba olmak zor bir görevdir.

Bu zor görevde **ilk yapacağınız iş çocuğunuzu kabullenmektir.** Sizin çocuğunuz sebebi ne olursa olsun farklı özellikleri olan bir çocuktur. Bunu kabullenme noktası anne-baba için ne kadar zor olursa olsun ailenin mutluluğu ve çocuğun sağlıklı yaşaması için oldukça önemlidir.

Engelli çocuğun yahut bireyin aile yaşantısına getirdiği güçlükler psikolojik anlamda, maddi durum, eğitim durumu, yaşam tarzı, aile ve sosyal çevre ile ilişkilerde yaşanan güçlükler olarak ele alınabilir ve nitelendirilebilir. Engelli bir çocuğun varlığı beraberinde aile yaşamına ve diğer bireylere sosyo-ekonomik güçlükler getirmekte; aile içi ve sosyal ilişkiler bozulmakta yahut sınırlandırılmakta, anne babalar fazladan stres, kaygı, depresyon ve umutsuzluk yaşamakta, kişisel uyum durumlarında sorunlarla karşı karşıya kalınmaktadır. Bu doğrultuda ailelerin ve özellikle annelerin yaşadıkları ve geleceğe dönük kaygıların da çok güçlü biçimde yaşantılarını olumsuz anlamda etkilediği de yapılan araştırmalarla gözler önüne serilmektedir.

Engelli bireye sahip ailelerin gündelik yaşama uyumlanmalarında çok ciddi problemlerle karşı karşıya kaldıkları muhakkaktır. Engelli çocuklarının yetiştirilmesinde ve hayata hazırlanmasında çok ciddi güçlüklerle karşı karşıya kalan ebeveynlerin her şeye rağmen bu güçlüklerin üstesinden gelebilmeleri, çocuklarının ihtiyaç duydukları ilgiyi, sevgiyi ve diğer olanakları onlara sunmaları beklenmektedir. Ancak bu çoğunlukla uzun soluklu ve yorucu süreçte tek başlarına mücadele etmek zorunda kalmaları nedeniyle meselenin maddi manevi yükünü omuzlamaları son derece zor olmaktadır. Bu nazarla gerek bireysel olarak gerekse de

devlet organları marifetiyle engelli bireye sahip ailelere yapılan yardımlar da son derece önem arz etmektedir. Özellikle son yıllarda doğrudan engelli bireylere ve bu bireylerin ailelerine yapılan yardımlara ilişkin izlenen politikalarda olumlu değişimlerden söz etmek pek tabii mümkündür. Engelli bireylerin ve ailelerin her türlü maddi sosyal ve manevi desteği görmeleri onların yaşama adapte olmalarında hayatiyet arz etmektedir ve

daima bu bilinçle onlara yaklaşılması da kaçınılmaz bir gerekliliktir.

Belki de ömür boyunca kendilerine bağımlı olarak yaşamak durumunda olan çocuklara sahip aileler yaşamlarını da bu realiteye göre planlamak ve şekillendirmek zorundadırlar.

Bu bile başlı başına oldukça büyük bir sorumluluktur ve bu sorumluluk ailelerin omuzlarına büyük bir yük yüklemektedir. Annelerse bu sorumluluğun büyük kısmını üzerine almaktadır. Zira yapılan araştırmaların da ortaya koyduğu gibi engelli çocuğu bulunan ailelerde çocuğun bakımı ağırlıklı olarak anne tarafından yapılmaktadır. İşte bu noktada çocuğunun

mevcut durumuna dönük çareler arayan anne babalara mutlaka bilinçli ve sistematik biçimde yardım hizmetleri sunulmalı ve onların bu durumla başa çıkma becerilerini destekleyici psiko-sosyal ve manevi yardımlarda bulunulmalıdır.

Engelli bir çocuğa sahip olan aileleri bekleyen sorunlardan birisi de sosyal ortamlardan ve toplumsal dinamikten belli ölçülerde mahrum kalmaktır. Bu durum karşısında aileler kaygı, öfke ve hüzün gibi duygulara da maruz kalabilmektedirler. Neredeyse tam zamanlı biçimde günün tamamında çocukları ile ilgilenmek durumunda olan ailelerin yaşadığı bu handikaplar ve doğurguları üzerine de mutlaka tedbirler düşünülmelidir. Engelli bireylerin ihtiyaçlarını gidermek yalnızca ailelerinin sorumluluğunda olmamalıdır. Toplumun diğer unsurlarının da bu bağlamda sorumlulukları olduğu bilinciyle hareket edilmelidir. Hem engelli bireyin hem de ailesinin yaşam kalitesinin yükseltilmesi adına atılacak her bir adıma ve yapılacak her bir desteğe bu noktada ihtiyaç duyulduğu aşikârdır.

Örgün eğitim kurumları ve özel eğitim kurumlarında sürdürülen eğitim faaliyetlerinde yürütülen çalışmalar da zaman zaman çocuk için zorlayıcı olmakla birlikte yine de elzemdir. Bu anlamda da özellikle annelere yine büyük sorumluluklar düşmektedir. Anneler çocuklarıyla birlikte neredeyse tam zamanlı olarak eğitim alabilmeleri için eğitim kurumlarında

zamanlarını harcamaktadırlar. Bu durum da yine onların sosyal hayata ve aile hayatlarına olumsuz anlamda ket vurmaktadır.

Ailelerin kendilerinin hayatta olmaması halinde evlatlarının akıbetlerinin ne olacağı ile ilgili taşıdıkları endişeler de büyük oranda onların manevi anlamda sıkıntılarının ana sebeplerinden birisi halindedir. Bu noktada devlet organizasyonları ve

kurumları aracılığıyla engelli bireylere sosyal güvence sağlanması ise kaçınılmaz bir ihtiyaçtır.

Engelli bireylere sahip ailelerin yaşadığı kaygıların ve güçlüklerin en geniş perspektifle ele alınarak somut çözümlerle desteklenmeleri hayatiyet arz etmektedir. Benzer bakış açısıyla aile içinde de engelli bireyin bakımı ile ilgili olarak sorumluluk paylaşımı noktasında da adaletli bir yaklaşım gözetilmeli ve büyük oranda annelerin üzerinde olan yük hafifletilmelidir. Engelli çocukların sosyal hayatın her alanında aktif biçimde rol almalarının sağlanması da gerekliliktir.

Engelli bireylerin ve ailelerin rehabilite edilmesi için, bu noktada doğrudan destek alabilecekleri kuruluşların varlığı ve işlerliği son derece önemlidir. Çocukların eğitim, tedavi ve rehabilitasyonlarının sağlanmasına yönelik kurumlar her an desteğe uygun hale getirilmelidir. Ayrıca toplumsal düzeyde de bilinçli bir yaklaşımla bu bireylerin ve ailelerinin desteklenmesi de son derece önemlidir.

**Destek
Eğitim
Odası**

“Destek Eğitim Odası” okullarda kaynaştırma/bütünleştirme yoluyla eğitim uygulaması kapsamında kaynaştırma resmi tedbiri bulunan öğrencilere yönelik hazırlanan eğitim hizmetidir. İl ya da ilçe özel eğitim hizmetlerinin teklif etmesi sonucunda okul öncesi, ilköğretim ve ortaöğretim kademelerinde tam zamanlı kaynaştırma ya da bütünleştirme yoluyla eğitim alan öğrenciler için ÖEHY 25.maddeye göre il ya da ilçe milli eğitim müdürlükleri tarafından açılmaktadır.

Rehberlik ve Araştırma Merkezleri tarafından yapılan tanılama süreci sonrasında kaynaştırma/ bütünleştirme yoluyla eğitim kararı alınmakta olup, öğrencinin devam ettiği kademe bitine kadar alınan tedbir geçerli olmaktadır. Kademe değişikliği dışında öğrencinin eğitsel tanısında bir değişiklik söz konusu olursa, Rehberlik ve Araştırma Merkezi tarafından yeniden yapılan tanılama sonrasında alınan eğitim kararında değişiklik yapılabilmektedir.

Destek Eğitim Odası Açmak Zorunlu Mudur?

Kaynaştırma/ bütünleştirme yoluyla eğitim uygulamaları doğrultusunda yetersizliğe sahip olmayan akranlarıyla aynı sınıfta eğitime devam etmekte olan özel eğitim öğrencileri ve özel yetenekli öğrenciler için “Destek Eğitim Odası” açmak zorunludur.

Destek Eğitim Odasından Kimler Faydalanabilir?

Rehberlik Araştırma Merkezi tarafından yapılan tanılama sonucunda engel türüne bakılmaksızın mutlaka “**Tam Zamanlı Kaynaştırma Raporu**” düzenlenmiş ya da özel yetenekli olduğu belirlenmiş öğrenciler, Okul Rehberlik Hizmetleri Yürütme Kurulu ve Bireyselleştirilmiş Eğitim Programı Geliştirme Birimi önerisi ile ailenin de talebi dikkate alınarak destek eğitim odasından faydalanabilmektedir.

DESTEK EĞİTİM ODASINDAN KİMLER YARARLANABİLİR?

Bedensel yetersizliği bulunan öğrenciler akranlarına göre geri durumdaysa destek eğitim odasından faydalanabilmektedir. Şayet akademik ve bedensel olarak akranlarından gelişim olarak farklılık yoksa, kurul tarafından karar alınarak önerilmediğine dair tutanak tutulması gerekmektedir.

Destek Eğitim Odasından Alınacak Eğitim Süreci Nasıl Belirlenmektedir?

Destek eğitim odası sayesinde eğitim alacak öğrencilerin hangi derslerden ve ne kadar süre eğitim alması gerektiğine BEP Geliştirme Birimi tarafından karar verilmektedir. Ayrıca gerekli hallerde yıl içerisinde yapılan planlama revize edilerek öğrenci ihtiyacına göre değişiklik yapılabilmektedir. BEP Geliştirme Birimi başta veli onayı olmak üzere sınıf rehber öğretmenin görüşlerini de alarak destek eğitim odasından faydalanacak öğrenciler için hazırlanacak ders programını, okul saatleri içinde olacak şekilde planlayabileceği gibi okul saatleri dışında hatta hafta sonu içinde planlayabilmektedir.

Öğrencinin sosyal bütünlüğü ve akranları ile olan iletişimi dikkate alınarak müzik, görsel sanatlar ya da beden eğitimi gibi sosyal becerilerin geliştirildiği derslerde öğrenciye yönelik destek eğitim planlaması yapılmamalıdır. Aynı zamanda öğrencinin destek eğitim göreceği dersin haftalık saatinin bir kısmı destek eğitim odasında işlenecek şekilde planlama yapılmalı ve geri kalan süreç sınıf arkadaşları ile birlikte sınıfında ortamında işlenecek şekilde program hazırlanmalıdır.

Destek Eğitim Odasından Haftada Kaç Saat Eğitim Alınabilmektedir?

Destek eğitim odasında öğrencinin alabileceği ders saati süresi, haftalık ders saatinin %40'ını geçmeyecek şekilde planlanmalıdır. Örneğin haftalık 30 saat ders gören bir kaynaştırma öğrencisi, destek eğitim odasından haftada en fazla 12 saat faydalanabilmektedir.

Destek eğitim odası öğrencilerin birebir eğitim yapmasına imkan sağlarken, BEP Geliştirme Birimi tarafından eğitim düzeyi aynı seviyede olan öğrenciler için 3 kişiyi geçmeyecek şekilde birebir eğitimle birlikte grup eğitimini yapılmasına da karar verebilmektedir.

Destek Eğitim Odasında Hangi Öğretmenler Görev Alabilir?

Destek eğitim odası aracılığıyla öğrencilerin eğitim ihtiyaçları dikkate alınarak planlama yapılmalıdır. Planlama kapsamında eğitimde destek eğitim odasının bulunduğu okul öğretmenleri görev alabileceği gibi sınıf öğretmenleri, özel eğitim öğretmenleri, RAM'da görevli olan özel eğitim öğretmenleri, diğer okul ve kurumlardaki öğretmenler görevlendirilebilmektedir.

Şayet okul ya da kurumdaki öğretmenler ihtiyacını karşılayamıyorsa, il ya da ilçe milli eğitim müdürlüklerinden öğretmen talep edilebilmektedir. **Destek eğitim odası** için okul müdürü, müdür yardımcısı ve rehber öğretmenler görevlendirilememektedir.

Sınıf Öğretmenleri Destek Eğitim Odasında Kaç Saat Görevlendirilebilir ve Ücretlendirme Nasıl Yapılmaktadır?

Sınıf öğretmenleri ilköğretim, orta öğretim ve yaygın eğitim kurumlarında haftada 8 saati geçmeyecek şekilde ek ders için görevlendirilebilmektedir. Bu nedenle sınıf öğretmenlerine haftada 8 saat destek eğitim odasında eğitim planlaması yapılabilir ve bu süreçte ödenecek olan ek ders ücreti %25 artırımlı olacak şekilde ödenmelidir. Yalnız sınıf öğretmeni dersine branş öğretmeni girdiği zaman **destek eğitim odası** için görev alıyorsa, ayrıca bu ders için bir ek ders ödemesi yapılmamaktadır.

Branş Öğretmenleri Destek Eğitim Odasında Kaç Saat Görevlendirilebilir ve Ücretlendirme Nasıl Yapılmaktadır?

Maaş karşılığı ders saatini dolduramayan branş öğretmenleri maaş karşılığı ders saati dolacak şekilde destek eğitim odasında görevlendirebilmektedir. Aynı zamanda 15 saat maaş karşılığı ders saatine ilave olarak 6 saat zorunlu ek ders saatinde destek eğitim odasında branş öğretmeni görevlendirilebilir ve 9 saatte tüm bunlara ilave olarak kendi isteğiyle destek eğitim

odalarında görev alabilmektedir.

Meslek okullarında görev yapan atölye ve laboratuvar öğretmenleri de 20 saat ders görevini doldurduktan sonra ek olarak 4 saate kadar destek eğitim odasında görev alabilmektedir.

Destek eğitim odası eğitimlerimde görev yapan branş öğretmenlerine ek ders ödemeleri %25 artırımlı olacak şekilde yapılmaktadır.

Destek Eğitim Odasında Eğitim Alan Öğrencinin Başarı Değerlendirmesi Nasıl Yapılır?

Destek eğitim odası hizmetinden yararlanan kaynaştırma öğrencisinin başarı değerlendirilmesi kendi sınıfında arkadaşları ile birlikte aynı ortamda, destek eğitim odasında görevli öğretmen ile ders öğretmenin birlikte hazırlayacağı ölçme aracı uygulanarak yapılmalıdır. (Öğrenci için hazırlanmış BEP dikkate alınmalıdır.)

Her çocuğun her gün, kendisine önem veren ve özel olduğunu düşünen bir yetişkinle zaman geçirmeye ihtiyacı vardır.

Anetha Solter

ANNE BABALARA ÇOCUKLARINI YETİŞTİRMEDE YARDIMCI OLACAK ÖNERİLER

1- İyi Özellikleri Öne Çıkarın : Kendine saygı insanın hayatı boyunca gelişen bir özelliktir. Bu, kişinin kendine inancı, kendindeki iyi özellikleri görme yeteneğiyle olduğu kadar, aynı zamanda yaptığı seçimlerle ilgili gelişen bir güvendir. Aile özgüvenin gelişmeye başladığı ilk yerdir. Herkesin

iyi özellikleri üzerine neşeli bir hava içinde konuşmaya zaman ayırın. Neyi iyi yapıyor? Onda sevdiğiniz nitelikler neler? Aileye nasıl katkıda bulunuyor? Bunu oyunlaştırarak pano haline getirebilirsiniz ve yeni özellikler aklınıza geldikçe panonuza ekleyebilirsiniz.

2- Ev Ödevleri Nasıl Yapılmalı: Çocuklar zamanlarının büyük bölümünü okulda geçirir. Verilen ödevleri anlamak ve zamanında yapmak çocuğa gurur verir ve kendi hayatını denetlemesini sağlar. Çocuğunuzun ödevini hatırlaması, hazırlanması ve gerektiğinde yardım alabilmesi ni sağlamak için örgütlenmesine yardımcı olun. Ona ev ödevlerinin çok önemli olduğunu ve kendisine yardımcı olmak istediğinizi anlatın.

- Verilen ev ödevlerini yazmak için küçük bir not defteri olsun. Her gün bu defteri kontrol edin.
- Evde çocuğunuzun dikkatini dağıtmayacak bir köşe hazırlayın. Araç gereçleri bu masada bulunsun.
- İlk başlarda çalar saati 25 dakikaya kurun, her çalışma süresinden sonra 5 dakika teneffüs olsun.
- Anne ve baba, soruları yanıtlamak ya da yapılan ödevde bakmak için vardır. Anne ve baba çocuğun ev ödevini yapmamalıdır. Sorunlarla baş etme ve bunları kendi başına çözme çocukta benlik duygusunu uyandırır. Eğer ev ödevini anne baba yaparsa çocuk kendisini yeteneksiz sanır.
- Çocuğunuzun okulla ya da derslerle ilgili bir sorun yaşadığını hissettiğinizde mutlaka öğretmeniyle görüşün.

3- Olumlu Düşünceler: çoğu kez hatalarımızı en yüksek sesle ilan eden içimizdeki sestir. "Bu ödevi yapamıyorum", "flüt çalmayı beceremiyorum", "Ev asla temiz görünmüyor" gibi şeyler söyleyen alçak bir sestir. Kötü düşüncelerin bir insanın kendisini daha kötü hissetmesine ve daha kötü işler yapmasına yol açtığı bir gerçektir. Olumlu düşünceler ise, insanın kendini daha iyi hissetmesini ve daha iyi işler yapmasını sağlar. Çocuk ta kendisi ile ne kadar olumlu bir şekilde konuşursa, kendisini o kadar iyi hissedecek ve o kadar iyi şeyler yapacaktır.

4- Bir Kahramanınız Var Mı? : Her çocuğun örnek aldığı, kendisinde özen yaratacak niteliklere sahip ve arzu ettiği bir şeyi gerçekleştirmiş olan bir kahramana ihtiyacı vardır. Çocuğun kahramanı bazen anne yada babadır, bazen de bir spor yıldızı, öğretmen, yazar, müzisyen ya da sanatçı olur. Burada önemli olan, çocuğunuza önemli insani niteliklerden söz edildiğinde kahramanın kim olduğunu bilmesidir. Çocuğunuza hayranlık duyduğu ve kendisi gibi olmak istediği iki kişinin adını verip veremeyeceğini sorun. Bu insanları niçin sevdiği konusunda onunla konuşun. Çocuğunuzun bu kahramanlar gibi olması için neler yapması gerekiyor? Hayranlık önemli bir kişisel motivasyon unsurudur. Bu nedenle çocuğunuzun kendi kahramanları olmasını teşvik edin.

5- Kendine Yeni Bir Şeyler Öğretmek: En son ne zaman yeni bir şey öğrendiniz? Anne ve babasının yeni beceriler öğrendiğini gören çocuk da yeni beceriler kazanmak ister. Çocuklarınızın merakını teşvik eden ve yeni bir beceri kazanmasına yardım edecek bir bilgiyi elde etmesine rehberlik edin. Birlikte öğrenebileceğiniz yeni bir şey keşfedebilirsiniz. Folklor, dikiş, spor, yabancı dil, müzik aleti bu keyifli faaliyetlere örnek verilebilir.

Çocuğunuz yeni beceriler kazanmak istediğinde teşvik edici ve destekleyici olun, Aynı zamanda işin büyük bir kısmını çocuğunuzun yapmasına izin verin.

6- **Hobi Öyküleri:** Bir hobi sahibi olmak sanıldığından da önemlidir. Hobi başarma duygusu verir, rahatlatır ve tek başına yapılabilir. Hobi çocuğa kendisini oyalamayı, bir şeye nasıl ilgi duyulacağını ve bu ilgiyi nasıl başkalarıyla paylaşacağını öğretir. Eğer çocuğunuzun müzik dinlemek, koleksiyon yapmak, okumak resim yapmak, şiir yazmak, fotoğraf çekmek gibi kişisel bir hobisi yoksa bu fikri ona aşlamak için zaman ayırın. Kendi hobinizin ardındaki öyküyü anlatmak, bunun için iyi bir başlangıçtır. Çocuğunuzun o güne kadar sahip olduğu ilgi alanlarını tartışmaya zaman ayırın. Birlikte hoşlanacağı bir hobiyi başlatma kararı alın ve başlangıçta ona yardım edin. Çocuğun davranışlarında sizi örnek aldığını unutmayın. Eğer bütün gün tv seyrediyorsanız o da aynı şeyi yapacaktır.

7- **Duygularla Yüzleşmek:** Yorgunluk, öfke, mutluluk, endişe, korku, gibi birçok duygu gün boyu bizimledir. Çoğu kez bu duygular herhangi bir şey düşünmeden oluşur. Her yaştaki çocuğunuzla "duygularla yüzleşmek" oyunu oynayarak onlara duygularını teşhis ve ifade etmekte yardımcı olun. Kağıt kalem alarak resim çizmeye hazırlanın. Herkes kendi yüzünü simgeleyen bir daire çizsin. O gün hissettiği bir duyguyu dairenin içinde resimlesin. Bittikten sonra birbirinize resimlerinizi göstererek o duyguyu yaratan olayı paylaşın. Başkalarının duyguları hakkında ne kadar çok şey dinlersek, hem kendimizi hem de birlikte yaşadığımız insanları daha iyi tanırız.

8- **Doğru Tepkiyi Vermek:** Bizi yaralayan şeyler hepimizin başına gelir. Bir şeyler söylemek isteriz ama nedense yapamayız. Herkes tepki vermekte zorlandığı bir olay düşünsün ve bu olayı bir kağıt parçasına yazsın, kağıdı katlayıp bir kutunun içine atsın. Herkes kutudan bir kağıt seçsin. Sırayla kağıtta yazılı olanı yüksek sesle okuyup bu durumda ne yapacağını söylesin. Belli bir durumda nasıl tepki verildiğini dinlemek çocuğun benzer durumlardaki cesaretini artırır.

9- **Dinleme Becerisi Egzersizi:** Spor, okuma, müzik aleti, yabancı dil gibi pek çok şeyin egzersizini yaparız. İnsani becerilerin egzersizini yapmak da aynı ölçüde önemli değil midir? Çocuklar örnekler ve deneylerle öğrenir, bu nedenle bu dinleme becerisi oyunu onlara her ikisini de sağlayacaktır. Birisi konuşsun, öteki dinlesin. Dinleyen ilk önce kötü dinleme özellikleri gösterebilir (başını konuşan kişiden başka tarafa çevirmek, dikkatini başka yöne vermek ya da dalgın olmak, bir şeyle oynamak, bölmek ya da ilgi göstermemek gibi). Sonra iyi dinleme özellikleri yapsın (göz göze gelmek, ara sıra başıyla onaylamak, anlatılan konu hakkında kısa yorumlarda bulunmak, öne eğilmek ya da ilgili görünmek gibi) Dinleyici iki dakika iyi iki dakika kötü olsun. Sırayla herkes yapsın. Kötü dinleyici özelliklerinin bu kadar açıkça gösterilmesini izlemek pek eğlencelidir.

10- Hep Birlikte Kucaklaşma: Hep birlikte kucaklaşma özellikle çocukların hoşuna giden bir şeydir. Birden fazla çocuğu olan anne babalar hep birlikte kucaklaşmayı uygular. Herkes akşam yatağa gitmeden ya da sabah evden dışarı çıkmadan önce hep birlikte kucaklaşmaya zaman ayırın. En uzun kişiyi ortaya alın etrafında halka oluşturarak kucaklaşmaya başlayın. Bir iki üç diye sayın ve herkes kollarını sarsın. Sırayla herkes halkanın ortasına girsin. Bu tür kucaklaşma, herkesin her gün isteyeceği kadar keyiflidir.

11- İlerleme Grafiği: Çocuklar çoğu kez hem anne babalarından hem de toplumdan yaptıkları şeyleri mükemmel yapmalarının beklendiği izlenimini alırlar. Bir hedef konulur ve bu hedef ya gerçekleşir yada gerçekleştirilemez. İlerleme bir hedefe ya da yapmak istediği bir değişikliğe doğru yürüyen bir kişinin attığı bir dizi adımdır. Çocukların ilerleme yönünde adım atmayı öğrenmeye ihtiyaçları vardır. Çocuğunuzun bir hedef ya da gerçekleştirmek istediği bir değişikliği seçmesine yardım edin. Bir merdiven çizin ve her basamağa erişilmek istenen hedefe ya da değişikliğe ulaşmasında çocuğunuza yardım edecek bir şey yazın.

Aşırı hoşgörölü anne ve babaların, çocuklarının hayatlarını sürekli basit ve kolay hale getirme çabası çocuklarının özellikle bencil ve herkesi yöneten bir kişilik oluşturmaya sebep olur.

Her adım attıktan sonra o basamağı çizin. Her adım attığında coşkulu olun ve hedefe ulaştığında mutlaka bir kutlama töreni düzenleyin.

12- Kızdığıında Sabırla Düşün: Kızmadaki sorun, öfkeyle derhal karşılık vermeyi istememize yol açmasıdır. Çocuklar da kızgınlıklarını kontrol etmede yetişkinler kadar zorluk çeker. Kardeşine bağırır, birbiriyle itişip kakışır ve intikam alırlar. Bu nedenle anne ve babaların hatırlaması gereken kural, kızdıkları zaman bir şey yapmadan önce 10 a kadar saymaktır. En iyisi, bu 10 saniye içinde ne yaptığınızı çocuğun duyacağı şekilde söylemektir. “ çok kızdım. Durup ne diyeceğimi düşüneceğim”

Biraz sakinleşinceye kadar bunu birkaç kez tekrar edin.

13- Sorumluluk Ne Demektir? Çocuklar hedefler belirleyip bunları gerçekleştirmek için kendi sorun çözme becerilerini kullanırlarsa sorumluluğu öğrenirler. İki yaşından itibaren ev işleri, çocuklara hem evle hem de bakımla ilgili sorumluluk taşımaya öğretir. Önemli olan verilen işin çocuğun yaşına uygun olması ve ebeveyninde çocuğa o işi nasıl yapması gerektiğini göstermeye zaman ayırmasıdır. Küçük yaşlardan itibaren dişlerini fırçalamak, oyuncaklarını toplamak, yatağını düzeltmek, sofrayı kurmak, toz almak gibi sorumluluklar verilebilir.

14- Olumlu Olanı Vurgulamak: Bir çocuğa günde kaç sefer yanlış yaptığı söylenir, hiç düşündünüz mü? Odanı toplamamışsın, kız kardeşine vurmaya bırak... Ne yazık ki olumsuz davranışlara odaklanmak olumlu davranışlara neden olmaz. Niçin bir gün buradaki egzersizi uygulayıp ne olacağını gözlemlemiyorsunuz? O gün çocukların olumsuz davranışlarını tümüyle göz ardı edin, bunlara hiç dikkat etmeyin. Sonra olumlu yaptıkları herhangi bir şeyi ya da her şeyi belirtin. Ne güzel görünüyorsun, Aferin oyuncaklarını toplamışsın, Çok nazıksın, matematik problemini ne güzel çözmüşsün... Bir şeyi överken mümkün olduğu kadar somut olun ki çocuk hangi davranışını beğendiğini kesin olarak görsün. Çocuğunuz artık iyi şeyler yapmaya dikkat edip sizden aferin almak isteyecek ve olumsuz davranışlarını bırakmaya başlayacaktır.

15- Birlikte Gazete Okumak: her gün birlikte okumak için bir gazete makalesi bulun ve kesin. Aile yaşamı, dünya olayları, politika, güzel sanatlar ve insanlar hakkında sık sık ilginç yazılar çıkar. Bu, dünyada olup bitenler, başka insanların hayatı ve yeni şeyler öğrenmek açısından kişisel ilgi yaratır. BU, çocuğunuza size soru sorma, size de çocuğunuzun görüşlerini öğrenme fırsatı verir. Çocuğunuz çok küçükse, makaleyi onun anlayacağı bir dille özetleyin. Çocuğunuz makaleyi kendi okuyabilecek yaştaysa, ailecek okunup tartışılacak yazıyı seçme fırsatını ona verin.

Kaynakça: SHEILA ELLISON- BARBARA ANN BARNETT / 365 ÖNERİ

EĞER BİR ÇOCUK;

Hoşgörüle yetiştirilmişse;

Sabırlı olmayı öğrenir

Desteklenip yüreklendirilmişse;

Kendine güven duymayı öğrenir

Yaptıkları beğenilmişse;

Takdir etmeyi öğrenir

Haklarına saygı gösterilmişse;

Adil olmayı öğrenir

Kabul ve onay görmüşse;

Kendini sevmeyi öğrenir

Huzurlu bir aile ortamındaysa;

Mutlu olmayı öğrenir

ÇOCUKLARINIZIN SİZİ DAHA FAZLA DİNLEMESİ İÇİN

POZİTİF DİL KULLANIN

Koşma	➔	Lütfen bekle
Zıplama	➔	Yavaşla lütfen
Bağırma	➔	Daha sessiz konuşur musun?
Vurma	➔	Nazik olur musun?
Bisikleti çok hızlı sürme	➔	Lütfen yavaşla
Oyuncakları fırlatma	➔	Oyuncaklara kibar davran lütfen
Oyuncakları arkadaşının elinden alma	➔	Oyuncağı almak için arkadaşından izin iste lütfen
Evde topla oynama	➔	Lütfen topla sadece dışarıda oyna
Kapıyı çarpma	➔	Lütfen kapıyı kibarca kapat
Avaz avaz bağırma	➔	Ne olduğu anlatır mısın?
Lafımı kesme	➔	Sözümü bitirene kadar bekler mısın?

**“Beş şeyden evvel beş şeyin kıymetini bil;
İhtiyarlık gelmeden önce gençliğin,
hasta olmadan önce sıhhatin,
fakirlik gelmeden önce zenginliğin,
meşguliyetten önce boş vaktin ve
ölmeden önce hayatın.”** (Buhârî ve Müslim)

**“Yaşadığımız her an kendi hakkını
ister.”** Goethe

otizm

eksiklik değil

FARKLILIKTIR

2 nisan
dünya otizm farkındalık günü

OTİZM NEDİR?

Otizm; yaşamın erken dönemlerinde başlayan ve yaşam boyu süren, sosyal ilişkiler, iletişim, davranış ve bilişsel gelişimde gecikme ve sapma gibi özellikler gösteren nöropsikiyatrik bir bozukluk olarak kabul edilmektedir.

bir çocuk.....

Sosyal etkileşimde sorunlar yaşıyorsa,

İletişim kurmakta ve sürdürmekte zorlanıyorsa,

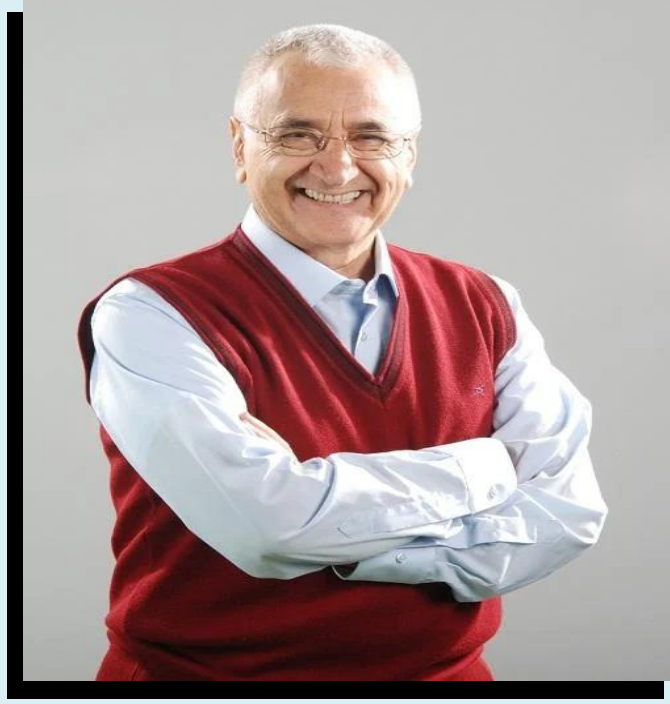
Sınırlayıcı ya da tekrarlayıcı ilgi ve davranışlara sahipse onun otizmliliği bir çocuk olma ihtimalinin yüksek olduğunu düşünebiliriz..

EĞER ÇOCUĞUNUZ OTİZM TANISI ALMIŞSA VEYA OTİZMLİ BİR ÇOCUKLA KARŞILAŞIRSANIZ BİLMENİZ GEREKENLER!

- › Duyusal algıları bozuktur.
- › Gündelik yaşam içinde diğer insanların çoğunlukla fark etmediği; kokular, sesler, tatlar, görüntüler, temaslar otizmlili çocuklar için çok rahatsız edici olabilir.
- › Mesela sıradan bir market alışverişi onlar için kâbus olabilir. Alışveriş arabalarının tekerleklerinin çıkardığı ses, indirimli ürünleri anons eden mekanik ses ve kasadaki işlem sesleri onlar için ciddi yüklenmedir!
- › Koku alma duyuları aşırı hassastır. Kokular onlar için çok tiksindirici bir hal aldığında çok etkilenirler ve hiçbir şey algılayamaz hale gelirler.
- › Komutlarınızı dinlemediklerini düşünebilirsiniz. Söylediklerinizi anlamıyor olabilirler.
- › Otizmlili çocuklara uzaktan seslenmek yerine yanına gidin ve basit kelimeler kullanarak direkt konuşun.
- › Somut düşünürler ve dili sadece sözcüklerin anlamlarına göre yorumlarlar.
- › Mesela "Koşturmayı bırak!" yerine "Arkandan atlı mı kovalıyor?" dersiniz akılları karışabilir.
- › Bunun tam tersi, yaşamın çok ileri bir düzeyinde adeta küçük bir profesör gibi konuşuyor olabilirler. Kullandığı kelime ve içerikleri anlamasalar da yanıt vermek zorunda kaldıklarında buna başvurabilirler.
- › Acıkmış, incinmiş, korkmuş, akli karışmış olabilir; vücut diline ve rahatsızlık duyduğunda gösterdiği tepkilere dikkat edin.
- › Yapamadıkları yerine yapabildiklerine odaklanın ve bunlar üstüne bir şeyler inşa etmeye çalışın.
- › Sosyalleşme konusunda otizmlili çocuklara yardım edin.

DOĞAN CÜCELOĞLU

(1938-2021)

İnsanın gerçek gücü sevgisinde açığa çıkar.

Mükemmel değil, iyi insan yetiştirmeyi hedefleyin.

Her çocuğun kalbinde kendinden daha büyük bir çocuk vardır.

Sanırım çocuğun aklını hiçe saymak ona yapılabilecek en büyük zulüm.

Çocukluğunu doya doya yaşayamamış bir insanın mutlu olması çok zordur.

Öğrencinin zihnine girmek isteyen öğretmen, önce öğrencinin gönlüne girmeyi başarmalıdır.

Benim çocuğum benim beklentilerimi gerçekleştirmek için değil, kendi hayallerini keşfedip onları gerçekleştirmek için yaşamalı.

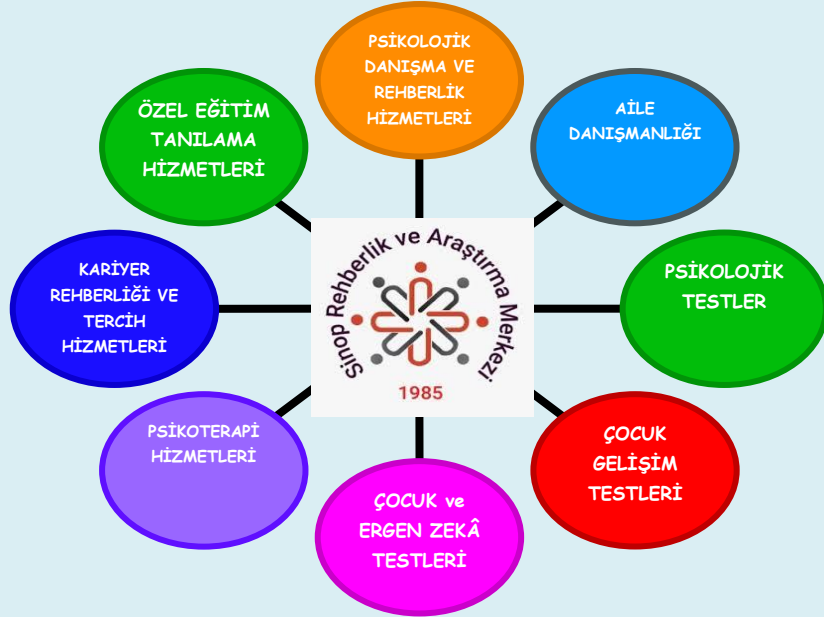
Aynı ailede yetişen çocukların birbirlerinden farklı olabilmesi, aile içinde, bireyleri olduğu gibi kabul edebilme özgürlüğüne işaret eder.

Unutulmaz hocamıza;

SAYGI VE RAHMETLE...

~ 35 ~

T.C SİNOP VALİLİĞİ SİNOP REHBERLİK VE ARAŞTIRMA MERKEZİ

İncedayı Mah. Okullar Caddesi. No:39 Sarı Saltuk And. Lisesi Yerleşkesi Merkez/SİNOP

0 368 261 47 28

<http://sinopram.meb.k12.tr/>

sinopram@hotmail.com

0 368 260 61 72

[ramsinop](https://www.instagram.com/ramsinop)

197751@meb.k12.tr